

ਸ਼ਬਦ ਹਜ਼ਾਰੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦

Shabad Hazare Patsahi 10

*Sri Guru Gobind Singh's
Perspective of Spiritual Apprehension*

SRI GURU GRANTH SAHIB JI ACADEMY PUBLICATION

*Dedicated to 350 years
Perkash Dihara of Sri
Guru Gobind Singh Ji*

Sri Guru Granth Sahib Ji Academy

2nd Floor, Wisma Tatt Khalsa, No. 24, Jalan Raja Alang,
50480 , Kuala Lumpur , Malaysia
Tel : 03-26971350

Email: sggsacademy@hotmail.com

Facebook: Sri Guru Granth Sahib Ji Academy

Soundcloud: [sggsacademy](#)

Website: www.sggsacademy.com

Sri Dasam	Introduction	
	1.1 Preface of Shabad Hazare Patsahi 10	2
Granth Ji	ਸਬਦ ਹਜ਼ਾਰੇ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦	
	1.0 ਰਾਮਕਲੀ (Raamkali)	
Sri Guru Gobind Singh's Perspective Of Spiritual Apprehension	1.1 ਰੇ ਮਨ ਐਸੋ ਕਰਿ ਸਨਿਆਸਾ॥	4
	1.2 ਰੇ ਮਨ ਇਹ ਬਿਧਿ ਜੋਗੁ ਕਮਾਓ॥	13
	1.3 ਪ੍ਰਾਨੀ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪਗ ਲਾਗੋ॥	18
	2.0 ਰਾਗ ਸੋਰਠਿ (Raag Sorath)	
	2.1 ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਤੋ ਕਹ ਲਾਜ ਹਮਾਰੀ॥	25
	3.0 ਰਾਗ ਕਲਿਆਣ (Raag kalyan)	
	3.1 ਬਿਨੁ ਕਰਤਾਰ ਨ ਕਿਰਤਮ ਮਾਨੋ॥	31
	4.0 ਖਿਆਲ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ (Khyal Patsahi 10)	
	4.1 ਮਿਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਹਾਲ ਮੁਰੀਦਾ ਦਾ ਕਹਣਾ॥	38
	5.0 ਤਿਲੰਗ ਕਾਫੀ (Tilang Kafi)	
	5.1 ਕੇਵਲ ਕਾਲਈ ਕਰਤਾਰ॥	43
Shabad Hazare Patsahi 10	6.0 ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ (Raag Bilaval)	
	6.1 ਸੋ ਕਿਮ ਮਾਨਸ ਰੂਪ ਕਹਾਏ॥	49
	7.0 ਰਾਗ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ (Raag Devgandhari)	
	7.1 ਏਕ ਬਿਨ ਦੂਸਰ ਸੋ ਨ ਚਿਨਾਰੇ॥	56
	7.2 ਬਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਬਾਚਨ ਪੈ ਹੈ॥	61

Humbly Presented By,
Sri Guru Granth Sahib Ji Academy

Preface

In conjunction with the 350th anniversary of Sri Guru Gobind Singh Ji's Perakash Dihara (Birth), we are pleased to bring to you: "Shabad Hazare Patsahi 10 - Sri Guru Gobind Singh's Perspective of Spiritual Apprehension". Apprehension is used, as it is the confluence of percept and concept. Shabad Hazare Patsahi 10 aims to provide in-depth understanding of this marvellous composition of Sri Guru Gobind Singh Ji. Guru Gobind Singh Ji is one of the greatest Poet whose composition in Braj, Punjabi, Sanskrit, Urdu and Persian has been recognised as the most significant comprising aesthetic and rhythmic qualities of language (phonaesthetics, sound symbolism and metre) to evoke the events and in-depth meanings in concise manner for a very difficult subject - spirituality.

Shabad Hazare is a title given to collection of these Shabads in form of a hymn since the tradition began among the believers to compile the selected hymns from Sri Guru Granth Sahib Ji and Sri Dasam Granth in handy sized book called Gutka for their recitation as a fixed daily routine (Nitnem). The word 'Shabad Hazare' has appeared in the smaller compilations (Gutka or Pothi). It is traditionally believed that one hymn have merit of thousand. Some scholar link hazare word to 'Hijr' Persian language means separation, here it means that the Guru's composed Shabad which separate us from illusion, doubt, five vices (lust, anger, greed, attachment and ego) thus, ends our separation with Almighty. It is also referred to the word Haazra (means present) i.e. word of Haazar Hazoor.

Shabad Hazare, in a simple and straight forward manner emphasizes on practicing the truth instead of ritualistic practices which has misguided many prominent religious sect and schools of thought into futility of idolatry, hypocrisy, human and deities worship. A cross reference of each Shabad (hymn) to the similar corresponding hymns from Sri Guru Granth Sahib Ji along with Vaaran and Kabitt of Bhai Gurdas Ji. It is evident that both Sri Guru Granth Sahib Ji and Sri Dasam Granth shares similar conceptual context in ideology and perspective.

We take this opportunity to thank the Sikh Sanggat, especially the teachers and students of the Sri Guru Granth Sahib Ji Academy without whom, this project could not have materialized. This Pothi is made available at no cost in the spirit of disseminating the universal message of our Guru, Sri Guru

Granth Sahib Ji. It is our hope that anybody, professing any religion or belief would find eternal truth in the Sri Guru Granth Sahib Ji and Sri Dasam Granth.

Lastly, we would like to stress that this is a modest attempt in voluntary manner to contribute to the Sikh community and whilst every effort has been taken to ensure that the quality and accuracy of the information is of the highest standards, we look forward to your valuable feedback so that we can improve this edition. Hence, if you have any comments or suggestions to improve this further, please feel free to email your comments to sggsacademy@hotmail.com

Note: This booklet contains Gurbani therefore utmost respect is required in handling and reading.

Editorial Board

SRI GURU GRANTH SAHIB ACADEMY

ਸਬਦ ਹਜ਼ਾਰੇ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦

Shabad Hazare Patsahi Dasvin (10). The word 'Shabad Hazare' has appeared in the smaller compilations (Gutka or Pothi). It is traditionally believed that one hymn that have merit of thousand. Some scholar link hazare word to 'Hijr' Persian language means separation, here it means that the Guru's composed Shabad which separate us from illusion, doubt, five vices (lust, anger, greed, attachment and ego) thus, ends our separation with Almighty. It is also referred to the word Haazra (means present) i.e. word of Haazar Hazoor.

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਇੱਕ ਅਦੁਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਚੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

There is only one Almighty without duality (Eak), life of the entire creation (Ong), creator (kaar), true form in all ages and time dimensions (Sat), destroyer of darkness of ignorance (Gu) and illuminator of knowledge (Ru), Grace (Persad); i.e. Almighty who is the life form of all is obtainable only with Guru's grace.

ਰਾਮਕਲੀ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦॥

Raag Ramkali, The tenth king (Guru Gobind Singh Ji)

Ramkali is a morning raga performed after sunrise usually during the hot season. The mood is such as to inspire lofty thoughts. Four forms of this raga are recognized, although only two are in general use today. The raga belongs to the Bhairav Thaata.

ਰੇ ਮਨ ; ਐਸੋ ਕਰਿ ਸੰਨਿਆਸਾ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਮਨ-mind। ਐਸੋ-ਐਸਾ, this। ਸੰਨਿਆਸਾ-ਸੰਨਿਆਸ, exile।

ਹੇ ਮਨ ! ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਨਿਆਸ ਧਾਰਨ ਕਰ ॥

Oh mind, accept this exile in your life.

**ਬਨ ਸੇ ਸਦਨ , ਸਬੈ ਕਰਿ ਸਮਝਹੁ ;
ਮਨ ਹੀ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥**

ਪਦ ਅਰਥ: ਬਨ, jungle, forest। ਸਦਨ-ਘਰ, house। ਸਬੈ-all। ਸਮਝਹੁ-understand, consider। ਮਨ-mind। ਮਾਹਿ-within। ਉਦਾਸਾ-ਵੈਰਾਗ, away from worldly attachments।

ਸਾਰੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਬਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਉਦਾਸ ਰਹੁ (ਅਰਥਾਤ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮਮਤਾ ਤੇ ਪਰਵਾਰ ਦਾ ਮੋਹ ਮਨ ਵਿਚ ਨਾ ਰੱਖ) ॥

Consider your own home as forest. Remain engrossed in love with Almighty and leave all worldly attachments behind.

Guru Gobind Singh Ji introduces a new concept of meditation in which the modern living challenges is addressed deliberately. Guru Ji widens the scope of meditation closer to the objective rather than a ritualistic deed. It is essential to live a balanced life therefore the mind , intellect , memory and self must be in harmony with the physical form. However, the inner state has to remain focused on the ultimate (Almighty) while the external (physical form) is subjected variance based on our pre-determined destiny (Pralbad Karam). The cause of our birth is to enable us to resolve the returns deeds that we committed under the influence to Haumai (the acknowledgement of self-existence in contrary to Almighty). The worldly materials attract everyone towards it as it creates an illusion of peace and happiness however the reality is always proven to be different. Guru Ji, through His composition creates realisation to enlighten the mind while engaging with the worldly materials and its pleasures to pave the path towards merging with Almighty instead of diverting further from it.

Similarly Sri Guru Arjan Dev Ji explains in Sri Guru Granth Sahib Ji;

ਸੋਰਠਿ , ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਹਿਰਦੈ ; ਨਾਮੁ ਵਸਾਇਹੁ ॥

Sorath, Fifth Mahala: Enshrine Almighty's Name (Naam), within your heart;

ਘਰਿ ਬੈਠੇ ; ਗੁਰੁ ਧਿਆਇਹੁ ॥

(621-12, ਸੋਰਠਿ, ਮਃ 5)

sitting within your own home, meditate on the Guru.

Bhagat Kabir Ji also explains;

**ਬਨਹਿ ਬਸੇ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ;
ਜਉ ਲਉ ਮਨਹੁ ਨ ਤਜਹਿ ਬਿਕਾਰ ॥**

*Living in the forest, how will you find Him? Not until you remove corruption
from your mind*

**ਜਿਹ , ਘਰੁ ਬਨੁ ਸਮਸਰਿ ਕੀਆ ;
ਤੇ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ॥੧॥**

(1103-6, ਮਾਰੂ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ)

*Those who look alike upon home and forest, are the most perfect people in
the world. ||1||*

ਜਤ ਕੀ ਜਟਾ , ਜੋਗ ਕੋ ਮੱਜਨੁ ; ਨੇਮ ਕੇ ਨਖਨ ਬਢਾਓ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਜਤ-ਇੰਦ੍ਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਸ ਵਿਚ ਰਖਨ ਦਾ ਨਾਮ ਜਤੁ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਤੁ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਤੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, a person who has control over his desires, a celibate । ਮੱਜਨੁ-ਇਸਨਾਨ, bath। ਜੋਗ-ਪਤੰਜਲਿ ਰਿਖਿ ਦਾ ਦਸਿਆ ਹੋਯਾ ਚਿਤ ਨੂੰ ਏਕਾਗ੍ਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਜੋਗ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਗੁਰਮਤ ਵਿਚ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾਰ ਵਿਚ ਲੀਨ ਰਹਿਣ ਦਾ ਨਾਮ ਜੋਗ ਹੈ, A method of Yoga introduced by Patanjali Rishi (Patanjali Rishi is the creator of methods of Yoga, a form of exercise)। ਨਖਨ-ਨਹੂੰ, nails। ਨੇਮ-੧. ਪ੍ਰਤਿਗਤਾ (commitment), ਪ੍ਰਣ; ੨. ਜੋਗ ਦਾ ਇਕ ਅੰਗ, ਅਰਥਾਤ ਤਪ (penance), ਸੰਤੋਖ (contentment), ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ (purity), ਵਿਦਯਾਭਿਆਸ (revision) ਤੇ ਦਾਨ (donate) ਆਦਿ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਪਾਲਨ ਕਰਨਾ ਨੇਮ ਕਹਾਂਦਾ ਹੈ; ੩. ਨਿਤਨੇਮ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਨਾਮ ਗੁਰਮਤ ਵਿਚ ਨੇਮ ਹੈ, a committed daily routine।

ਜਤ ਦੀਆਂ ਜੱਟਾਂ, ਜੋਗ ਦਾ ਇਸਨਾਨ ਅਤੇ ਨੇਮ ਦੇ ਨੌਹ ਵਧਾ ਲੈ ॥

Consider continence as your matted hair, Yoga (merging with Almighty) as the ablution and committed daily observances as the growing of your nails

ਗਿਆਨ ਗੁਰੂ , ਆਤਮ ਉਪਦੇਸਹੁ ; ਨਾਮ ਬਿਭੂਤ ਲਗਾਓ ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਗਿਆਨ-ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਦਾ ਯਥਾਰਥ ਜਾਣਨਾ, knowledge, knowing the difference between right and wrong। ਆਤਮ-ਮਨ, mind। ਉਪਦੇਸਹੁ-to give sermons (lessons)। ਨਾਮ-ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਸਿਮਰਨ ਨਾਮ ਹੈ, recitation of Almighty's Name। ਬਿਭੂਤ-ਸ੍ਵਾਹ, ashes। ਲਗਾਓ-attach, apply (here it means rub onto)।

ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਗੁਰੂ (ਬਨਾਕੇ) ਮਨ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਹੁ, ਅਤੇ ਨਾਮ (ਜਪਨਾ ਹੀ ਪਿੰਡੇ ਪੁਰ) ਸ੍ਵਾਹ ਲਾਓ ॥੧॥

Consider knowledge as your Guru giving lessons to your mind and recite Almighty's Name as how you apply ashes by rubbing in on your body¹.

Guru Gobind Singh Ji explains the essence of human virtues through the physical practices preached by various school of thought in order to motivate and enlighten fellow human towards their ultimate destiny. Guru Ji relates the physical practices directly to its root cause and the respective virtue. Abandoning the worldly pleasures by means of force will not relieve a person from its clutches of desire. Therefore, Guru Ji's focus is to develop virtues to enable one to meditate while living a family and progressive life in pursuit to attain Almighty. Knowledge is said to be the Guru as Knowledge is meant to lead so is a Guru's role. The pursuit of knowledge is to educate the mind to understand the meaning of life in order to manage all circumstances with harmony of inner and outer state. Thereafter, Almighty's Name completes the journey towards the ultimate goal of life to merge with the creator.

Similarly Bhagat Kabir Ji explains in Sri Guru Granth Sahib Ji;

**ਜਟਾ ਭਸਮ ਲੇਪਨ ਕੀਆ ;
ਕਹਾ ਗੁਫਾ ਮਹਿ ਬਾਸੁ ॥**

What is the use of wearing matted hair, smearing the body with ashes, and living in a cave?

**ਮਨੁ ਜੀਤੇ ਜਗੁ ਜੀਤਿਆ ;
ਜਾਂ ਤੇ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਹੋਇ ਉਦਾਸੁ ॥੨॥**

(1103-7, ਮਾਰੂ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ)

Conquering the mind, one conquers the world, and then remains detached from corruption. ||2||

¹ It is believed that by applying Vibhuti (ashes from cremation ground or cow dung or rice husk) on the body to perceive death from the physical world and to distract the external influence on the physical body

ਅਲਪ ਅਹਾਰ , ਸੁਲਪ ਸੀ ਨਿੰਦਾ ; ਦਯਾ ਛਮਾ ਤਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਅਲਪ-ਥੋੜਾ, little। ਸੁਲਪ ਸੀ-ਬਹੁਤ ਥੋੜੀ ਜੇਹੀ, very little। ਮਨ, mind।
ਉਦਾਸਾ-ਵੈਰਾਗ, away from worldly attachments। ਦਯਾ-ਦਇਆ, mercy। ਛਮਾ-
ਖਿਮਾ, forgiveness। ਤਨ- ਸਾਥ, ਨਾਲ, with। ਪ੍ਰੀਤਿ-ਪਿਆਰ, love।
ਥੋੜਾ ਖਾਣਾ, ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਜੇਹਾ ਸੌਣਾ, ਦਯਾ ਤੇ ਖਿਮਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤੀ (ਧਾਰਨ ਕਰ) ॥

Have little food, very little sleep, cherish mercy and forgiveness, always have good conduct and contentment.

Guru Ji, advises that one should adopt a well-ordered lifestyle by refraining from greediness, laziness and egoistic behaviour. Similarly, Guru Nanak Dev Ji says;

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ , ਮਹਲਾ ੧ ॥

Gauree Bairaagan, First Mahl (Guru), Guru Nanak Dev Ji:

**ਰੈਣਿ ਗਵਾਈ ਸੋਇ ਕੈ ;
ਦਿਵਸੁ ਗਵਾਇਆ ਖਾਇ ॥**

The nights are wasted sleeping, and the days are wasted eating.

ਹੀਰੇ ਜੈਸਾ ਜਨਮੁ ਹੈ ; ਕਉਡੀ ਬਦਲੇ ਜਾਇ ॥੧॥

(੧੫੬-੧੭, ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ, ਮਃ ੧)

Human life is such a precious jewel, but it is being lost without recitation of Almighty's Name; in exchange for Maya which is worth of a mere shell.

॥I॥

Guru Nanak Dev Ji also mentions;

ਬਾਬਾ ; ਹੋਰੁ ਖਾਣਾ ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ ॥

Dear Baba, the consumption of food for pleasure other then to sustain life force is a fruitless deed.

ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ; ਮਨ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

(16-14, ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਮਃ 1)

Upon eating which the desires (lust, anger, greed, attachment & ego) are created within the mind; by which one is punished in the next world as well as the physical body is in pain due to diseases ||1||Pause||

ਬਾਬਾ ; ਹੋਰੁ ਸਉਣਾ , ਖੁਸੀ ਖੁਆਰੁ ॥

Dear Baba, the sleep for pleasure more than needed is fruitless rest.

ਜਿਤੁ ਸੁਤੈ ਤਨੁ ਪੀੜੀਐ ;

ਮਨ ਮਹਿ ਚਲਹਿ ਵਿਕਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੪॥੨॥

(17-2, ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਮਃ 1)

Upon sleeping which the physical body feels pain; and desires (lust, anger, greed, attachment & ego) are created within the mind meaning the sleep in which Almighty is forgotten is the cause of pains ||1||Pause||4||7||

Other than that, Guru Ji also explains how a person should always have mercy. Guru Nanak Dev Ji says in Japji Sahib;

ਧੌਲੁ ਧਰਮੁ ; ਦਇਆ ਕਾ ਪੂਤੁ ॥

(3-13, ਜਪੁ, ਮਃ 1)

In religious contexts the mythical ox is known as Religion or Faith which is the son of Mercy. Guru Nanak Dev Ji explains the core principal of religion (faith) by illustration of the mythical ox as religion and mercy as the mother therefore the initiation of a religion is from mercy. As a human one must have mercy and the path of religion starts only thereafter. No matter whatever religion one possess the most important virtue one must develop and maintain within is Mercy. A faith without mercy and love serves no purpose as one will only become a hypocrite.

ਸੀਲ ਸੰਤੋਖ ਸਦਾ ਨਿਰਬਾਹਿਬੋ ; ਹੈਬੋ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤ ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸੀਲ-ਪੰਜ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ (Discipline of life) ੧.ਸੁਸਟਾਚਾਰ (decorous) ; ੨.ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਧਰਮ (Marriage life) ੩. ਮਿਤ੍ਰਤਾ (friendship) ੪.ਕ੍ਰਿਤਗੰਯਤਾ (gratefulness) ੫.ਸਾਂਤਿਭਾਵ, gentleness। ਸੰਤੋਖ-ਸਬਰ, ਲੋਭ ਦਾ ਤਿਆਗ, contentment, away from greed।

ਸੀਲ ਤੇ ਸੰਤੋਖ ਨੂੰ ਸਦਾ ਨਿਬਾਹੁ, ਅਤੇ ਤਿੰਨਾ-ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਅਤੀਤ ਹੋਕੇ ਰਹੁ ॥੨॥

Practice gentleness and contentment and remain free from the three (3) characteristics of Maya (Rajo – the eagerness to pursuit, Sato – an attempt towards calmness and Tamo – to satisfy hunger and laziness)

Guru Gobind Singh Ji highlights the essential practices towards developing and living a healthy life, which is a balance of physical body, mind and wealth. Physical Body - one should consume less food in order to maintain a balanced diet and to live an active life. Mind - one should not sleep more than its need means that although sleeping is essential but it should not be overly taken advantage of as it then creates laziness and the mind starts to wonder actively in subconscious state. Wealth - one should always be grateful and humble and never allow ego & pride to be the barrier. Having mercy on the the less privileged and forgiveness upon those who intend to harm.

Guru Nanak Dev Ji in Sri Guru Granth Sahib Ji explains the true good conduct and contentment a person should have;

ਗਉੜੀ , ਮਹਲਾ ੧ ॥

Gauree, First Mahl (Guru), Guru Nanak Dev Ji:

ਖਿਮਾ ਗਹੀ ; ਬ੍ਰਤੁ ਸੀਲ ਸੰਤੋਖੰ ॥

To practice forgiveness is the true fast, good conduct and contentment.

ਰੋਗੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ; ਨਾ ਜਮ ਦੋਖੰ ॥

Disease does not afflict me, nor does the pain of death.

ਮੁਕਤ ਭਏ ; ਪ੍ਰਭ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖੰ ॥੧॥

(੨੨੩-੧੬, ਗਉੜੀ, ਮਃ ੧)

I am liberated, and absorbed into Almighty, who has no form or feature. ||1||

Guru Gobind Singh Ji in the above line also explains how the 3 characteristics of Maya can affect a person. Guru Arjan Dev Ji says;

ਤ੍ਰੈਗੁਨ ਮਾਈ ਮੋਹਿਆਈ ;
ਕਹੰਉ ਬੇਦਨ ਕਾਹਿ ॥੧॥

*Maya with her three gunas - the three dispositions - has come to entice me;
whom can I tell of my pain? ||1||*

ਆਨ ਉਪਾਵ ਸਗਰ ਕੀਏ ; ਨਹਿ ਦੁਖ ਸਾਕਹਿ ਲਾਹਿ ॥
I tried everything else, but nothing could rid me of my sorrow.

ਭਜੁ ਸਰਨਿ ਸਾਧੂ ਨਾਨਕਾ ;
ਮਿਲੁ ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦਹਿ ਗਾਹਿ ॥੨॥੨॥੨੪॥

(੧੨੭੨-੪, ਮਲਾਰ, ਮਃ ੫)

*So hurry to the Sanctuary of the Holy, Guru Nanak says; joining them, sing
the Glorious Praises of Almighty of the Universe. ||2||2||24||*

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਹੰਕਾਰ ਲੋਭ ਹਠ ; ਮੋਹ ਨ ਮਨ ਸੋ ਲਯਾਵੈ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਕਾਮ-sexual desire | ਕ੍ਰੋਧ-anger | ਹੰਕਾਰ-pride | ਲੋਭ, greed | ਹਠ-ਜਿਦ
ਕਰਨੀ-stubbornness | ਮੋਹ-worldly attachments |

ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਹੰਕਾਰ, ਲੋਭ, ਹਠ ਤੇ ਮੋਹ ਨੂੰ ਮਾਨ ਵਿਚ (ਕਦੇ ਭੀ) ਨਾਂ ਲਿਆਓ ॥

Refrain from attaching our self-stubbornness with sexual desires, anger, pride, greed, and worldly attachments. Guru Ji, points out the root cause of all evil deeds as the determination of pursuing evil desires for momentarily pleasures driven by the illusionary satisfaction becomes the act of the person and he/she develops the ownership of it. Therefore Guru Ji warns that one should never allow such passions to overtake the purpose of life.

Guru Amar Das Ji explains in Sri Guru Granth Sahib Ji the dangers of these 5 vices;

ਇਸੁ ਦੇਹੀ ਅੰਦਰਿ ਪੰਚ ਚੋਰ ਵਸਹਿ ;
ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥

*Within this body dwell the five thieves: sexual desire, anger, greed,
emotional attachment and egotism.*

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਲੂਟਹਿ ਮਨਮੁਖ ਨਹੀ ਬੂਝਹਿ ; ਕੋਇ ਨ ਸੁਣੈ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ॥

*They plunder the virtues, but the self-willed manmukh does not realize it;
therefore no one hear to their cry (complain) in the next world.*

ਅੰਧਾ ਜਗਤੁ ਅੰਧੁ ਵਰਤਾਰਾ ; ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਗੁਬਾਰਾ ॥੨॥

(੬੦੦-੮, ਸੋਰਠਿ, ਮਃ ੩)

*The world is blinded by Maya, and its dealings are all in ignorance as well;
without a Guru, there is only pitch darkness of ignorance. ||2||*

ਤਬ ਹੀ ਆਤਮ ਤਤ ਕੋ ਦਰਸੇ ; ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕਹ ਪਾਵੈ ॥੩॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਤਬ-then। ਹੀ-only। ਆਤਮ ਤਤ-ਆਪਨੇ ਆਪ ਦੀ (ਤਤੁ) ਅਸਲੀਅਤ, ਆਪਨਾ
ਅਸਲ ਰੂਪ, ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ, the real self, Atma। ਦਰਸੇ-ਅਨੁਭਵ ਕਰਨਾ, to see (realise)।
ਪਰਮ ਪੁਰਖ-ਪਰਮਾਤਮਾ, Almighty। ਪਾਵੈ-ਪਹੁੰਚਣਾ, attain।

ਤਦੋਂ ਹੀ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਵੇਖੇਗਾ ਅਤੇ ਪਰਮ ਪੁਰਖ (ਵਾਹਿਗੁਰੂ) ਨੂੰ ਪਾ ਲਵੇਗਾ ॥੩॥੧॥

Only then you will be able to see and realize your real self (Atma) and attain
Almighty.

Guru Gobind Singh Ji concludes, in order to have the realisation of Almighty
and see Him within His creation one must free his/her mind from all the vices
as these evil desires limits the capability of the mind. One can attain
Almighty by meditating in the above manner. Guru Arjan Dev Ji says;

ਨਾਨਕ ; ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥

Guru Nanak meditates on Almighty.

ਅਬ ਮੈ ; ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥੪॥੩॥੪੬॥

(੭੪੬-੧੫, ਸੂਹੀ, ਮਃ ੫)

Now, I have found the Perfect Lord. ||4||3||46||

ਸਬਦ ਹਜ਼ਾਰੇ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦

The above Shabad can be summarised as follows;

ਸ੍ਰੀਰਾਗੁ , ਮਹਲਾ ੩ ॥ (੩੬-੩)

Sri Raag, Third Guru:

ਬਿਨੁ ਗੁਰ , ਰੋਗੁ ਨ ਤੁਟਈ ; ਹਉਮੈ ਪੀੜ ਨ ਜਾਇ ॥

Without the Guru, the disease is not cured, and the pain of egotism is not removed.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਨਿ ਵਸੈ ; ਨਾਮੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥

By Guru's Grace, He dwells in the mind, and one remains immersed in His Name.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ; ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥੧॥

Through the True Guru's Sermons (Gurbani), the Almighty is found; without the True Guru's Hymns (Gurbani), people wander, deceived by doubt. ||1||

ਰਾਮਕਲੀ , ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦॥

Raag Ramkali, The tenth king (Guru Gobind Singh Ji)

ਰੇ ਮਨ ; ਇਹ ਬਿਧਿ ਜੋਗੁ ਕਮਾਓ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਮਨ-mind। ਇਹ-this। ਬਿਧ-ਤਰਾਂ, way। ਜੋਗ-ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ, Yoga (means the union with Almighty)। ਕਮਾਓ-ਕਮਓਨਾ, ਕਰਨਾ, practice।

ਹੇ ਮਨ ! ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੋਗ ਕਮਾਓ ॥

Hey Mind, practice such Yoga in your life.

ਸਿੰਢੀ ਸਾਚ ਅਕਪਟ ਕੰਠਲਾ ; ਧਿਆਨ ਬਿਭੂਤ ਚੜਾਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸਿੰਢੀ-ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ ਵਾਜਾ, ਦੋ ਸਿੰਢ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, instrument used by the Yogis made of horns। ਸਾਚ-truth। ਅਕਪਟ(ਅ-ਕਪਟ)-ਅਕਪਟਤਾ, ਨਿਰਛਲਤਾ, ਕਪਟ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਭਾਵ, innocence (without deceit)। ਬਿਧ-ਤਰਾਂ, way, method। ਕੰਠਲਾ-ਰੁਦ੍ਰਾਖ

ਦੇ ਮਣਕਿਆਂ ਦਾ ਕੰਠਾ, ਜੋ ਜੋਗੀ ਸਾਧੂ ਗਲ ਪਹਿਰਦੇ ਹਨ, necklace made of Rudra² beads
 | ਧਿਆਨ-concentration | ਬਿਭੂਤ-ashes | ਚੜਾਓ-an act to apply |

ਸੱਚ ਸਿੰਛੀ ਹੈ, ਕਪਟ ਤੋਂ ਰਹਿਤ (ਹੋਣਾ) ਕੈਠਾਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਿਆਨ (ਧਾਰਨਾ ਹੀ) ਬਿਭੂਤੀ
 ਚੜਾਓ ॥੧॥

(Guru Ji explains the merits through the articles carried by Yogi) The horn instrument shall be the truth, honesty (innocence) shall be your rosery and concentration (in Almighty) shall be the ashes that you apply (rub) on your body.

As Guru Ji explains about the exercise a person should do in life, Bhagat Kabir Ji says in Sri Guru Granth Sahib Ji;

ਆਸਨੁ ਪਵਨ ; ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਬਵਰੇ ॥

Abandon your Yogic postures and breath control exercises, O madman.

ਫੋਡਿ ਕਪਟੁ ; ਨਿਤ ਹਰਿ ਭਜੁ ਬਵਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

(੮੫੭-੧, ਬਿਲਾਵਲੁ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ)

Renounce fraud and deception, and meditate continuously on Almighty, O madman. ||1||Pause||

ਤਾਤੀ ਗੁਰੁ ਆਤਮ ਬਸਿ ਕਰ ਕੀ ; ਭਿੱਛਾ ਨਾਮ ਅਧਾਰੰ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਤਾਤੀ-ਤੰਤ੍ਰੀ ਕਿੰਗਰੀ, ਇਕ ਦੋ ਤਾਰਾ ਵਾਜਾ, Kingri, a chordophone Indian bowed string instrument (string spike fiddle), similar to Rabab and Ravanastron | ਗੁਰੁ-hold | ਆਤਮ-ਮਨ, mind | ਬਸਿ-in control | ਭਿੱਛਾ-donation | ਅਧਾਰੰ-ਝੋਲੀ, container |

(ਜੋ) ਮਨ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰਨਾ ਹੈ, (ਏਹ) ਹੱਥ ਵਿਚ ਕਿੰਗਰੀ ਫੜ, ਅਤੇ ਨਾਮ ਦੀ ਭਿੱਛਾ (ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਧਾ ਨੂੰ) ਝੋਲ ਬਨਾਓ ॥

The instrument (Kingri) that you hold in your hand shall be to keep control on your mind and make your faith as beg to collect the donation of Almighty's Name.

² Rudra's Tear Drops, is a seed traditionally used for prayer beads in Hinduism. The seed is produced by several species of large evergreen broad-leaved tree in the genus Elaeocarpus, with Elaeocarpus ganitrus being the principal species used in the making of organic jewellery or rosery.

As Guru Gobind Singh Ji explains about the love of Almighty, Guru Nanak Dev Ji mentions the characteristics of people who are imbued in Almighty's love;

ਨਾਨਕ , ਮਨੁ ਸਮਝਾਈਐ ; ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਾਲਾਹ ॥

Guru Nanak says, instruct your mind through the Word of the Guru's Shabad, and praise the Almighty.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਰਤਿਆ ; ਭਾਰੁ ਨ ਭਰਮੁ ਤਿਨਾਹ ॥

Those who are imbued with the love of the Name of the Almighty are not loaded down by doubt.

ਹਰਿ ਜਪਿ ਲਾਹਾ ਅਗਲਾ ; ਨਿਰਭਉ ਹਰਿ ਮਨ ਮਾਹ ॥੪॥੨੩॥

(੨੩-੫, ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਮਃ ੧)

Those who chant the Name of the Almighty earn great profits; the Fearless Almighty abides within their minds. ||੪||23||

ਬਾਜੇ ਪਰਮ ਤਾਰ ਤਤੁ ਹਰਿ ਕੋ ; ਉਪਜੈ ਰਾਗ ਰਸਾਰੰ ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਬਾਜੇ-instrument। ਪਰਮ-ਉਤਮ, supreme। ਤਾਰ-string। ਉਪਜੈ-manifest। ਰਾਗ-love, music। ਰਸਾਰੰ-ਸਹਿਤ ਰਸ ਦੇ, with the essence of inner peace)।

(ਜੋ) ਹਰਿ ਤਤੁ ਨੂੰ (ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਇਹੋ ਇਸਦੀ) {ਪਰਮ} ਸੁੰਦਰ ਤਾਰ ਵਜੇਗੀ, (ਜਿਸ ਤੋਂ) {ਰਾਗ} ਪ੍ਰੇਮ (ਰੂਪ) ਸੁੰਦਰ ਰਾਗ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ॥੧॥

To attain Almighty, who has prime existence within the entire creation shall be string of your instrument creating love through the savoury divine music. Here Guru Ji explains how love comes for Almighty after meditating on Him. Guru Amar Das Ji says;

ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ; ਜਿਨਾ ਨਾਮੇ ਲਗਾ ਪਿਆਰੁ ॥

I am a sacrifice to those who are in love with the Naam.

ਸੇਈ ਸੁਖੀਏ ਚਹੁ ਜੁਗੀ ; ਜਿਨਾ ਨਾਮੁ ਅਖੁਟੁ ਅਪਾਰੁ ॥੩॥

(੨੬-੧੧, ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਮਃ ੩)

Those who attain the Inexhaustible Name of the Infinite Almighty remain happy throughout the four ages. ||3||

ਉਘਟੈ ਤਾਨ ਤਰੰਗ ਰੰਗਿ ਅਤਿ ; ਗਿਆਨ ਗੀਤ ਬੰਧਾਨੰ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਉਘਟੈ-ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, is created। ਤਾਨ ਤਰੰਗ-ਤਾਨ ਦੀ ਲਹਿਰ, ਆਰੋਹੀ ਅਵਰੋਹੀ ਤਾਨ ਦਾ ਆਲਾਪ; ਖੜਜ (ਸਾ) ਤੋਂ ਨਿਖਾਦ (ਨੀ) ਤੱਕ ਸੂਰ ਦਾ ਜਾਣਾ ਅਰੋਹੀ ਤਾਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਖਾਦ (ਨੀ) ਤੋਂ ਖੜਜ (ਸਾ) ਵੱਲ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਸੂਰ ਦਾ ਆਉਣਾ ਅਵਰੋਹੀ ਤਾਨ ਹੈ, the notes of music such as Aarohi (the main notes from (Sa) to (Ni) in ascending order) and Avrohi (from (Ni) to (Sa) in descending order)। ਰੰਗਿ-love। ਅਤਿ-ਬਹੁਤ, immeasurable। ਗਿਆਨ-knowledge।

(ਜੋ) {ਰੰਗਿ} ਪ੍ਰੇਮੀ (ਹੋਣਾ ਹੈ, ਏਹੇ) ਤਾਨ ਤਰੰਗ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ (ਜੋ) ਗਿਆਨ (ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਏਹ) ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਬੰਧਾਨ ਹਨ ॥

To be the lover of Almighty shall be the manifestation of music notes. It is only his love that can create harmony in your heart and You will be able to attain wisdom.

Guru Nanak Dev Ji describes the ones who are attuned to Almighty;

ਤਿਨ ਮੁਖਿ ਟਿਕੇ ਨਿਕਲਹਿ ; ਜਿਨ ਮਨਿ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥

The ones whose mind has adopted Almighty's name; their face is honoured with mark of grace (Tilak) means that their praise is uttered in the next world (Perlok).

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਤਾ ਪਾਈਐ ; ਨਾਹੀ ਗਲੀ ਵਾਉ ਦੁਆਉ ॥੨॥

(੧੬-੮, ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਮਃ ੧)

One can only obtain such precious name if Almighty blesses; otherwise all other words uttered are useless.||2||

ਚਕਿ ਚਕਿ ਰਹੇ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਮੁਨਿ ; ਛਕਿ ਛਕਿ ਬਯੋਮ ਬਿਵਾਨੰ ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਚਕਿ-ਵੇਖਨਾ, to see। ਰਹੇ-remain। ਦੇਵ-deity। ਦਾਨਵ-demon। ਮੁਨਿ-sage। ਛਕਿ-ਸੋਭਾ ਨਾਲ, glorious। ਛਕਿ-ਸੁੰਦਰ ਹੋਕ, beautifully। ਬਯੋਮ-ਅਕਾਸ, the sky। ਬਿਮਾਨੰ-ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਉਡਨ ਵਾਲੀ ਸ਼੍ਰੀ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼, heavenly chariots।

(ਐਸੀ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦੇਵਤੇ, ਦੈਤ ਤੇ ਮੁਨਿ {ਚਕਿ} ਵੇਖ ਕੇ {ਚਕਿ} ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, (ਜੋ) ਸੋਭਾ ਵਾਲੇ ਬਿਮਾਨਾਂ (ਵਿਚ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ) ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਸੋਭ ਰਹੇ ਹਨ ॥੨॥

The deities, demons and sages would be amazed to see such spiritual state of those who has tuned their life in wisdom enjoying their ride in their heavenly chariots.

ਆਤਮ ਉਪਦੇਸ ਭੇਸੁ ਸੰਜਮ ਕੋ ; ਜਾਪ ਸੁ ਅਜਪਾ ਜਾਪੇ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਆਤਮ-mind। ਉਪਦੇਸ-preach। ਭੇਸੁ-guise, grab। ਸੰਜਮ-ਮਨ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ, controlling your mind and senses from vices। ਅਜਪਾ ਜਾਪ-੧. ਜ਼ੀਭ ਤੇ ਸ੍ਵਾਸ ਆਦਿ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਬਿਨਾ ਕੇਵਲ ਚਿੰਤਬਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਪ; ੨. ਯੋਗ ਮਤਾਨੁਸਾਰ 'ਹੰਸ ਗਾਯਤੀ' ਜੋ ਸ੍ਵਾਸ ਸ੍ਵਾਸ 'ਹੰਸ' ਅਤੇ 'ਸ' ਅੱਖਰ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਨਾਲ ਜਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, effortless meditation through inner consciousness।

ਮਨ (ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰਨਾ) ਉਪਦੇਸ ਹੈ, ਸੰਜਮ ਨੂੰ (ਧਾਰਨਾ) {ਭੇਸੁ} ਭੇਖ ਹੈ, ਅਤੇ (ਜੋ) ਅਜਪਾ ਜਾਪ (ਦਾ ਕਰਨਾ) ਹੈ, ਏਹੋ ਜਾਪ ਹੈ ॥

Controlling your mind is preaching and to wear the garb of patience and calmness is like the effortless meditation done through inner consciousness.

ਸਦਾ ਰਹੈ ਕੰਚਨ ਸੀ ਕਾਯਾ ; ਕਾਲ ਨ ਕਬਹੂੰ ਬਯਾਪੇ ॥੩॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸਦਾ-forever। ਰਹੈ-remain। ਕੰਚਨ-ਸੋਨਾ, gold। ਸੀ-ਜੇਹੀ, just like। ਕਾਯਾ-ਸਰੀਰ, body। ਕਾਲ-, death।

(ਐਸਾ ਜੋਗ ਕਮਾਉਣ ਨਾਲ) ਦੇਹ ਸਦਾ ਸੋਨੇ ਵਰਗੀ ਰਹੇਗੀ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਭੀ ਕਾਲ ਨਹੀਂ ਬਿਆਪੇਗਾ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਏਗੀ ॥੩॥੨॥

If a person meditates in this manner, the body remains like gold (means healthy and appreciated after life) and will achieve salvation while living.

Guru Gobind Singh Ji, emphasizes on the efforts to have control over the mind and recitation of Almighty's Name instead of the demonstrating the outfit. The ultimate state of effortless meditation unites one with His origin (Almighty). The effortless meditation can only be attained if one is willing to leave everything behind including himself/herself. Guru Ji, then explains that one would enjoy a healthy, peaceful, respected, priceless and progressive life thereafter a legend, a guide and a motivation.

In the above shabad Guru Ji explains how performing rituals do not help in attaining. Similarly Guru Amar Das Ji utters;

ਸਿਰੀਰਾਗੁ , ਮਹਲਾ ੩ ॥

Sri Raag, Third Guru:

ਕਾਂਇਆ ਸਾਧੈ ਉਰਧ ਤਪੁ ਕਰੈ ; ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਨ ਜਾਇ ॥

You may torment your body with extremes of self-discipline, practice intensive meditation and hang upside-down, but your ego will not be eliminated from within.

ਅਧਿਆਤਮ ਕਰਮ ਜੇ ਕਰੇ ; ਨਾਮੁ ਨ ਕਬ ਹੀ ਪਾਇ ॥

You may perform religious rituals, and still never obtain the Naam, the Name of the Almighty.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ; ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥

(੩੩-੮, ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਮਃ ੩)

Through the Word of the Guru's Shabad, remain dead while yet alive, and the Name of the Almighty shall come to dwell within the mind. ||1||

Guru Nanak Dev Ji says;

ਉਲਟਿ ਕਮਲੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਭਰਿਆ ; ਇਹੁ ਮਨੁ ਕਤਹੁ ਨ ਜਾਇ ॥

The heart-lotus is turned upside-down, and is filled with Ambrosial Nectar. This mind does not go out; it does not get distracted.

ਅਜਪਾ ਜਾਪੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ; ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਸਮਾਇ ॥

(੧੨੯੧-੮, ਮਲਾਰ, ਮਃ ੧)

It does not forget the Chant which is chanted without chanting; it is immersed in the Primal Almighty of the ages.

ਰਾਮਕਲੀ , ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦

Raag Ramkali, The tenth king (Guru Gobind Singh Ji)

ਪ੍ਰਾਨੀ ; ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪਗ ਲਾਗੋ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਪ੍ਰਾਨੀ-ਜੀਵ, being। ਪਰਮ ਪੁਰਖ-ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਪੁਰੀਆਂ ਦਾ ਰਬਿਣਿਕ (ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਨਿਰੰਕਾਰ, ਅਕਾਲ ਪੁਰ), supreme protector of the universe (Almighty)। ਪਗ-ਚਰਨੀ, feet।

ਹੇ ਪ੍ਰਾਣੀਓ! ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨੀ ਲਗ ਜਾਓ ॥

Dear Being (Jeev), attach to the feet of the supreme Almighty who is the sole protector of the entire universe.

Guru Nanak Dev Ji gives the similar message in Japji Sahib;

ਆਦੇਸੁ ; ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ॥

(੬-੧੭, ਜਪੁ, ਮਃ ੧)

The Sidhas (yogi) greets by saying 'Aadhes' (Namaskar – bow, obedience). My obedience is before the Almighty who is beyond place, time and materials (means beyond death).

ਕਾਨੜਾ , ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਕੀਰਤਿ ਪੁਭ ਕੀ ; ਗਾਉ ਮੇਰੀ ਰਸਨਾ ॥

Sing the Praises of God, O my tongue.

ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਸੰਤਨ ; ਊਹਾਂ ਚਰਨ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਬਸਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

(੧੨੯੮-੧੩) *Humbly bow to the Saints, over and over again; through them, the Feet of Almighty of the Universe shall come to abide within you. ||1||Pause||*

ਸੋਵਤ ਕਹਾ ਮੋਹ ਨਿੰਦਾ ਮੈ ; ਕਬਹੂੰ ਸੁਚਿਤ ਹੈ ਜਾਗੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸੋਵਤ-ਸੁਤਾ, sleeping। ਮੋਹ, affection। ਨਿੰਦਾ-sleep। ਸੁਚਿਤ-ਸੁਚੇਤ, aware, cautious।

ਮੋਹ ਰੂਪ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਕੀ ਸੌਂ ਰਹੇ ਹੋ? ਕਦੇ ਤਾਂ ਜਾਗ ਕੇ ਸੁਚੇਤ ਹੋਵੋ?

Why are you far asleep in worldly attachments? You would need to wake up and be cautious at least once.

Guru Gobind Singh Ji alerts that we as human being need to attach ourselves with Almighty's feet in order to achieve the goal of our life. We need to wake

up into the state of realisation from the sleep of ignorance caused by the worldly attachments.

Guru Tegh Bahadur Ji also says;

ਬਸੰਤੁ , ਮਹਲਾ ੯ ॥

Basant, Ninth Mahala:

ਕਹਾ ਭੂਲਿਓ ਰੇ ; ਝੂਠੇ ਲੋਭ ਲਾਗ ॥

Why do you wander lost, O mortal, attached to falsehood and greed?

ਕਛੁ ਬਿਗਰਿਓ ਨਾਹਿਨ ; ਅਜਹੁ ਜਾਗ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

(੧੧੮੭-੩, ਬਸੰਤੁ, ਮ: ੯)

Nothing has been lost yet - there is still time to wake up! ||I||Pause||

ਤਿਲੰਗ , ਮਹਲਾ ੯ ॥

(੭੨੬-੧੮)

Tilang, Ninth Mahala:

ਜਾਗ ਲੇਹੁ ਰੇ ਮਨਾ ਜਾਗ ਲੇਹੁ ; ਕਹਾ ਗਾਫਲ ਸੋਇਆ ॥

Wake up, O mind! Wake up! Why are you sleeping unaware?

ਜੋ ਤਨੁ ਉਪਜਿਆ ਸੰਗ ਹੀ ;

ਸੋ ਭੀ ਸੰਗਿ ਨ ਹੋਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

That body, which you were born with, shall not go along with you in the end. ||I||Pause||

ਔਰਨ ਕਹਾ ਉਪਦੇਸਤ ਹੈ ਪਸੁ ; ਤੋਹਿ ਪਰਬੋਧ ਨ ਲਾਗੋ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਔਰਨ-ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ, ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ, to others। ਪਸੁ = ਅਗਿਆਤ ਪੁਰਸ਼, ਪਸੂ ਵਰਗਾ ਬੇਸਮਝ, beast (foolish, ignorant)। ਪਰਬੋਧ-ਉਪਦੇਸ਼, teachings।

ਹੇ ਬੇਸਮਝ ! ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਤੇਨੂੰ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ॥

Oh fool! How can you preach others while you yourself are not convince with the facts of your preaching?

Guru Arjan Dev Ji in Sukhmani Sahib gives the similar message how people preach nowadays but do not practice themselves;

ਅਵਰ ਉਪਦੇਸੈ ; ਆਪਿ ਨ ਕਰੈ ॥

One who does not practice what he preaches to others,

ਆਵਤ ਜਾਵਤ ; ਜਨਮੈ ਮਰੈ ॥

(੨੬੯-੮, ਗਉੜੀ ਸੁਖਮਨੀ, ਮਃ ੫)

shall come and go in the cycle of reincarnation, through birth and death.

ਸਿੰਚਤ ਕਹਾ ਪਰੇ ਬਿਖਿਯਨ ਕਹ ; ਕਬਹੂ ਬਿਖੈ ਰਸ ਤਜਾਗੋ ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸਿੰਚਤ = ਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, to collect। ਬਿਖਿਯਨ-ਜਹਿਰ ਵਰਗਾ ਦੁਖਦਾਈ, as painful as poison। ਤਜਾਗੋ-ਤਜਾਗ ਕਰਨਾ, to abandon।

ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਿਆ ਸਿੰਜਦਾ ਹੈ? ਕਦੇ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸੁਆਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਹੁ ॥੧॥

Why are you nurturing your evil desire? Abandon the taste of wordly desires as these are painful as poison.

Guru Gobind Singh Ji, warns the preacher who do not practice their own preachings and continue to nurture their desires with the pride of their capability. Guru Ji advises one to abandon the fake taste of evil desires.

Guru Nanak Dev Ji says;

ਬਿਖਿਆ ਰਾਤਾ ; ਬਹੁਤੁ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥

stained with evil desires, they suffer terrible pain.

ਜਮ ਕਾ ਗਲਿ ਜੇਵੜਾ ; ਨਿਤ ਕਾਲੁ ਸੰਤਾਵੈ ॥੪॥

(੨੩੧-੩, ਗਉੜੀ, ਮਃ ੩)

The noose of the Messenger of Death is around their necks; they are constantly tormented by death. ||4||

ਰੰਗਿ ਸੰਗਿ ਬਿਖਿਆ ਕੇ ਭੋਗਾ ; ਇਨ ਸੰਗਿ ਅੰਧ ਨ ਜਾਨੀ ॥੧॥

He is immersed in the enjoyment of evil desire pleasures; engrossed in them, the blind fool does not understand. ||1||

ਹਉ ਸੰਚਉ ਹਉ ਖਾਟਤਾ ; ਸਗਲੀ ਅਵਧ ਬਿਹਾਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥

(੨੪੨-੧, ਗਉੜੀ, ਮਃ ੫)

"I am accumulating and I am earning", he says, as his entire life passes away. ||Pause||

ਗੁਰ ਕਾ ਕਹਿਆ ਮਨਿ ਵਸੈ ; ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

(੨੨-੧੨, ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਮਃ ੧)

Let the Words of the Guru abide within your mind; let egotism and desires die. ||1||Pause||

ਕੇਵਲ ਕਰਮ , ਭਰਮ ਸੇ ਚੀਨਹੁ ; ਧਰਮ ਕਰਮ ਅਨੁਰਾਗੋ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਕਾਵਲ-only। ਕਰਮ-deed। ਭਰਮ-illusion। ਅਨੁਰਾਗੋ-ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ, to love।
(ਭਜਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੋ) ਨਿਰਾ ਕਰਮ (ਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈਂ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ) ਭਰਮ ਜਿਹਾ ਹੀ ਜਾਣ ਲਵੋ,
ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੋ ॥

Without Almighty's meditation consider all other ritualistic deeds as a reflection of illusion and develop love to perform righteous actions
Guru Gobind Singh Ji says that all rituals are considered as illusions and not the way to attain Almighty. Guru Nanak Dev Ji also says,

ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਤੁਲਿ ਨ ਪੁਜਈ ; ਜੇ ਲਖ ਕੋਟੀ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥੨॥

(੬੨-੭, ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਮਃ ੧)

*and if I perform hundreds of thousands and millions of religious rituals-still,
all these are not equal to the Name of the Almighty. ||2||*

ਸੰਗ੍ਰਹੁ ਕਰੋ ਸਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕੋ ; ਪਰਮ ਪਾਪ ਤਜਿ ਭਾਗੋ ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸੰਗ੍ਰਹੁ-ਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, to collect। ਪਰਮ ਪਾਪ = ਮਹਾਂ ਪਾਪ ੧. ਗੁਰੂ ਦਾ ਮਾਰਣਾ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦਾ ਮਾਰਣਾ, ਧੀ ਜਾਂ ਭੈਣ ਦਾ ਮਾਰਨਾ ੨. ਧੀ-ਭੈਣ ਦਾ ਪੈਸਾ ਲੈਣਾ ੩. ਸੋਨੇ ਦੀ ਚੋਰੀ, ਅਤੇ ੪. ਗੁਰ ਪਤਨੀ ਦਾ ਗਮਨ ਇਹ ਚਾਰੇ ਕਰਮ ਮਹਾਂ ਪਾਪ ਹਨ । ਪਰ ਗੁਰਮਤ ਵਿਚ ੧. ਮਾਸ ਦਾ ਵਰਤਨਾ ੨. ਕੇਸਾਂ ਜਾਂ ਰੋਮਾਂ ਦਾ ਕਟਾਨਾ ੩. ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਮਨ ੪. ਤਮਾਕੂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਇਹ ਚਾਰੇ ਕਰਮ ਮਹਾਂ ਪਾਪ ਹਨ, A great sin (4 greatest sins of Hindu religion are believed to be 1. Killing a cow, Brahmin or a daughter 2. Surviving on daughter's income 3. Stealing Gold 4. Sexual Intercourse with Guru's wife. As for a Sikh, the 4 biggest sins are 1. Eating meat 2. Cutting any hair 3. Sexual intercourse outside marriage 4. Consuming intoxicants)।

ਸਦਾ ਸਿਮਰਨ ਨੂੰ ਕਠਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ (ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ) ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਓ ॥੨॥

Accumulate the remembrance of Almighty' Name and distant from all the sins.

Guru Gobind Singh Ji reminds one not to perform any rituals (based on tradition or local practice) as without meditation everything else is just a demonstration of illusion, which develops fake satisfaction. Such practices drives one further into darkness of ignorance and the illusion drags one into performing sins without considering its consequences. Guru Ji promotes that one should instead perform deeds which reflects truth and beneficial to all. One should always be focussed to accumulate the wealth of Almighty's Name as this is the true wealth which stays along.
Guru Arjan Dev Ji in Sukhmani Sahib says;

ਅਸਟਪਦੀ ॥

Ashtapadee (consist of 8 Pauri's):

ਸਿਮਰਉ , ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵਉ ॥

Remember Almighty with mind, body and speech and obtain happiness (peace).

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ; ਤਨ ਮਾਹਿ ਮਿਟਾਵਉ ॥

(੨੬੨-੧੦, ਗਉੜੀ ਸੁਖਮਨੀ, ਮਃ ੫)

Grieve and anguish (There are five causes of Kalesh – 1. Rag-unreasonable attachment, 2. Duakh-unreasonable envy, 3. Avidhya-ignorance about real-self, 4. Asamta-never agrees with anyone, 5. Abhinves-to disobey the Guru) shall be dispelled from the body.

ਜਾਂ ਤੇ ਦੁਖ ਪਾਪ ਨਹਿ ਭੇਟੈ ; ਕਾਲ ਜਾਲ ਤੇ ਤਾਗੋ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਦੁਖ-ਦੁਖ, pain। ਪਾਪ, sins। ਕਾਲ-ਮੌਤ, death। ਜਾਲ-trap। ਤਾਗੋ-ਤੱਗਣ ਹੋਵੇ, ਜਾਣਨ ਵਾਲੇ ਹੋਵੇ ੨. ਛੁਟ ਜਾਓਗੇ, to know, liberated।

ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਦੁਖ ਤੇ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਛੋਹੇਗਾ, (ਉਸ) ਕਾਲ ਦੇ ਜਾਲ ਦੀ ਸਮਝ ਵਾਲੇ ਹੋਵੇ, (ਅਰਥਾਤ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਦਾ ਚੇਤੇ ਰਖੋ, ਫਿਰ ਕੋਈ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੁਖ ਮਿਲੇਗਾ) ॥

So that the sorrows and sins do not afflict you and you may escape the terrifying trap of death. One who remembers death will never perform any sinful act thus will never be subjected to pains. Similarly, Guru Ram Das Ji says;

ਸੇ ਮੁਕਤੁ , ਸੇ ਮੁਕਤੁ ਭਏ , ਜਿਨ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਜੀ ;
ਤਿਨ ਤੂਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ॥

(੧੧-੮, ਆਸਾ, ਮਃ ੮)

The ones are liberated, who concentrate on Almighty; the noose of the Death Angel is broken. In other words, they never face death.

ਜੋ ਸੁਖ ਚਾਹੋ ਸਦਾ ਸਭਨ ਕੋ ; ਤੋ ਹਰਿ ਕੇ ਰਸ ਪਾਗੋ ॥੩॥੩॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸੁਖ-happiness। ਚਾਹੋ-ਇਛਾ, to wish for। ਸਭਨ, all। ਰਸ-ਪ੍ਰੇਮ, love।
ਪਾਗੋ-ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਓ, indulged, engrossed।

ਜੇਕਰ ਸਦਾ ਹੀ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਖ ਚਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਹਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਓ
॥੩॥੩॥

If you wish to have peace by all means of happiness, be engrossed in Almighty's love.

Guru Gobind Singh Ji concludes that one should always remember Almighty's Name and chant at all times in order to live a progressive life and achieve the goal of this life. Almighty's Name facilitates one to make the right decisions in life and live a healthy life. Most of the mistakes that one makes under the influence of maya leaves permanent damage to the physical body, which cannot be recovered fully, thus makes this life miserable. Therefore, being thoughtful and remain guided by the Guru would save one from performing deeds which in turn proves to be devastating. The right way is to stay attached to our real-self, Almighty. Similarly Guru Ram Das Ji says;

ਹਰਿ ਧਿਆਵਹਿ , ਹਰਿ ਧਿਆਵਹਿ ਤੁਧੁ ਜੀ ;
ਸੇ ਜਨ ਜੁਗ ਮਹਿ ਸੁਖਵਾਸੀ ॥

(੧੧-੮, ਆਸਾ, ਮਃ ੮)

The ones who concentrate upon the Almighty by their mind and speech; such servants live in happiness at all times.

ਰਾਗ ਸੌਰਠਿ , ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ ॥

Raag Sorath, the tenth King (Guru Gobind Singh Ji)

Raga Sorath appears in the Ragmaala as a raging of Raga Niegha; today it belongs to the Khamaj Thaata. Sorath belongs to the cold season and is performed in the first quarter of night. The mood is light and cheerful, with a pleasing sound resembling Raga Desh and is a ragini of Megh raga. It is made up of a unison of Sindhvi, Kanra, Kafi and Malar ragas. This raga is included in the Ragamala listed at the end of Guru Granth Sahib.

ਸੌਰਠਿ ਗੋਡ ; ਮਲਾਰੀ ਧੁਨੀ ॥

(੧੪੩੦-੧੬, ਰਾਗਮਾਲਾ)

When good intellect and dispassion meet together then the powers of God are described and recited.

ਪ੍ਰਭ ਜੂ ; ਤੋ ਕਹ ਲਾਜ ਹਮਾਰੀ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਪ੍ਰਭ-ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਪਰਮਾਤਮਾ, Almighty। ਲਾਜ-ਇਜਤ, honour, dignity। ਹਮਾਰੀ-mine।

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ! ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਮੇਰੀ ਸ਼ਰਮ ਹੈ ॥

Dear Almighty, you are the only one capable of protecting my honour and dignity. Guru Arjan Dev Ji mentions the similar intention in Sri Guru Granth Sahib Ji;

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ; ਹਮ ਨੀਚ ਕਰੰਮਾ ॥

Guruji says that I am the performer of wicked deeds. (Guruji demonstrates humbleness)

ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਕੀ ; ਰਾਖਹੁ ਸਰਮਾ ॥੨॥੪॥

(੧੨-੯, ਆਸਾ, ਮ: ੫)

Dear Almighty, I have come in your sanctuary; please, retain my honor

॥2॥4॥

Bhai Gurdas Ji writes about the state of humbleness in his Kabitt;

ਤੋ ਸੋ ਨ ਨਾਥੁ , ਅਨਾਥ ਨ ਮੋ ਸਰਿ ; ਤੋ ਸੋ ਨ ਦਾਨੀ , ਨ ਮੋ ਸੋ ਭਿਖਾਰੀ ॥

*Oh Almighty! there is no master like you and no one as dependent as I am.
There is no one as great as a donor as you and there is no beggar as needy
as me.*

ਮੋ ਸੋ ਨ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਨ ਤੋ ਸਰਿ ; ਮੋ ਸੋ ਅਗਿਆਨੁ ਨ ਤੋ ਸੋ ਬਿਚਾਰੀ ॥

*No one is as miserable as I am but none is as clement as you. No one is as
ignorant as I am but there is no one as knowledgeable as you.*

ਮੋ ਸੋ ਨ ਪਤਤਿ ਨ ਪਾਵਨ ਤੋ ਸਰਿ ; ਮੋ ਸੋ ਬਿਕਾਰੀ ਨ ਤੋ ਸੋ ਉਪਕਾਰੀ ॥

*There is no one who has fallen so low in his deeds and actions as I am and
there is no one else who can purify me as much as you can. There is no one
as sinful as I am and none who can do good as much as you can.*

ਮੇਰੇ ਹੈ ਅਵਗੁਨ ਤੂ ਗੁਨ ਸਾਗਰ ; ਜਾਤ ਰਸਾਤਲ ਓਟ ਤਿਹਾਰੀ॥੫੨੮॥

*I am full of faults and demerits but you are an ocean of virtues. You are my
refuge on my way to hell.*

ਨੀਲਕੰਠ ਨਰਹਰਿ ਨਾਰਾਇਣ ; ਨੀਲ ਬਸਨ ਬਨਵਾਰੀ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਨੀਲਕੰਠ-ਨੀਲੇ ਕੰਠ ਵਾਲਾ, ਸ਼ਿਵਾ, blue-throated, Shiva। ਨਰਹਰਿ-ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ, life giver। ਨਾਰਾਇਣ-ਪਰਮਾਤਮਾ, Almighty।

**ਹੇ ਨੀਲ ਕੰਠ! ਹੇ ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ! ਹੇ ਨਾਰਾਇਣ! ਹੇ ਨੀਲੇ ਕਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ! ਹੇ
ਬਨਵਾਰੀ! ॥**

Guru Gobind Singh Ji demonstrates His amazing poetry to describe the existence of Almighty within the creation (Shiv). Guru Ji uses the the name blue-throated (Shiva was called after he consumed the poison extracted from the blending of ocean by dieties and demons in Satyug) and refers to the name Shiv, which means the one who manifests in every creation. You are the life-giver! Oh Almighty! Oh dressed in blue coloured garments! Oh Banwari (Banwari is a combination of the words Ban+Wari (forest + rosary) in the Braj language which literally means Almighty has embraced the entire creation (akin to forest) as His rosary.

Guru Gobind Singh Ji beautifully describes how Almighty is in every creation. Guru Arjan Dev Ji also says;

ਸਰਬ ਬਿਆਪਿਤ ; ਪੂਰਨ ਧਨੀ ॥

The Perfect Master is pervading everywhere.

ਜਾ ਕੀ ਸੋਭਾ ; ਘਟਿ ਘਟਿ ਬਨੀ ॥੨॥

(੧੮੨-੧੮, ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ, ਮਃ ੫)

His Glory manifest in each and every heart. ||2||

ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪਰਮੇਸਰ ਸੁਆਮੀ ; ਪਾਵਨ ਪਉਨ ਅਹਾਰੀ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਪਰਮ ਪੁਰਖ-ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਪੁਰਖ, the supreme being। ਪਰਮੇਸਰ-ਪਰਮਾਤਮਾ, Almighty। ਪਾਵਨ-ਪਵਿੱਤਰ, pure। ਪਉਨ ਅਹਾਰੀ- the one who consumes air means independent।

ਹੇ ਪਰਮ ਪੁਰਖ! ਹੇ ਪਰਮੇਸਰ! ਹੇ ਸੁਆਮੀ! ਹੇ ਪਾਵਨ! ਹੇ ਪੌਣ ਅਹਾਰੀ! ॥

Guru Gobind Singh Ji, describes Almighty as the Supreme Being, Supreme Creator, Master, Pure and Independent.

ਮਾਧਵ ਮਹਾ ਜੋਤਿ ਮਧ ਮਰਦਨ ; ਮਾਨ ਮੁਕੰਦ ਮੁਰਾਰੀ ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਮਾਧਵ-ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਪੁਰਖ, the supreme being। ਪਰਮੇਸਰ-ਪਰਮਾਤਮਾ, Almighty। ਮੁਕੰਦ-ਮੁਕਤੀ ਦਾਤੇ, the benevolent of salvation।

ਹੇ ਮਾਧਵ! ਹੇ ਵਡੀ ਬੁਧਿ ਵਾਲੇ! ਹੇ ਮਧ ਮਰਦਨ! ਹੇ ਮਾਨ ਮਰਦਨ! ਹੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤੇ! ਹੇ ਮੁਰ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ! ॥੧॥

Dear Almighty, You are the supreme, greatest, intelligent, the cruncher of ego and pride, the benevolent of salvation and the destroyer of Mur Demon.

ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਨਿਰਜੁਰ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਬਿਨੁ ; ਨਿਰਬਿਖ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰੀ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਨਿਰ-without। ਬਿਕਾਰ-evil desires। ਨਿਰਜੁਰ (ਨਿਰ+ਜੁਰ)-ਬਿਨਾ ਤਾਪ (ਜਾਂ ਬੁਢੇਪਾ), without disease (or old age)। ਨਿੰਦ੍ਰਾ-sleep। ਬਿਨ-without। ਨਿਰਬਿਖ (ਨਿਰ+ਬਿਖ)-ਜਹਿਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ, without poison (Maya)। ਨਿਵਾਰੀ-to put away।

ਹੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ! ਹੇ ਤਾਪਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ! ਹੇ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਰਹਿਤ! ਹੇ ਬਿਖ ਤੋਂ ਰਹਿਤ! ਹੇ ਨਰਕਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ! ॥

Guru Gobind Singh Ji addresses Almighty through His virtues - Dear flawless! Diseaseless, Sleepless, Desireless and the one who protects from the hell!

ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧ ਕਾਲ ਤ੍ਰੈ ਦਰਸੀ ; ਕੁਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਨਾਸਨਕਾਰੀ ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸਿੰਧ-ocean। ਕਾਲ-time। ਤ੍ਰੈ-three। ਦਰਸੀ- an act to see (observe)।
ਕੁਕ੍ਰਿਤ(ਕੁ+ਕ੍ਰਿਤ)-ਬੁਰੇ ਕਰਮ, bad deeds। ਪ੍ਰਨਾਸਨ-to vanish completely।
ਹੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ! ਹੇ ਤਿੰਨਾਂ ਕਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ! ਹੇ ਬੁਰੇ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਸ
ਕਰਨ ਵਾਲੇ! ॥੨॥

Dear Ocean of Generosity! You are the observer of past, present and future and you are capable to destroy all evil deeds.

ਧਨੁਰਪਾਨ ਧ੍ਰਿਤਮਾਨ ਧਰਾਧਰ ; ਅਨਿ ਬਿਕਾਰ ਅਸਿਧਾਰੀ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਧਨੁਰ-bow। ਪਾਨ-hand। ਧ੍ਰਿਤ-fortitude। ਮਾਨ-pride। ਧਰਾ-ਧਰਤੀ,
earth। ਅਨਿਬਿਕਾਰ(ਅਨਿ-ਬਿਕਾਰ)-without evil desires। ਅਸਿਧਾਰੀ(ਅਸਿ+ਧਾਰੀ)-
ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਰਖਣ ਵਾਲਾ, the embracer of Tulwar।
ਹੇ ਹਥ ਵਿਚ ਧਨੁਖ ਰਖਨ ਵਾਲੇ! ਹੇ ਧੀਰਜ ਦੇ ਮਾਨ! ਹੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ! ਹੇ
ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ! ਹੇ ਤਲਵਾਰ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ! ॥

Dear Bearer of bow and arrow, the pride of Fortitude, Embracer of Earth, Desireless, Flawless and Bearer of tulwar (sword)!

ਹੈ ਮਤਿਮੰਦ ਚਰਨ ਸਰਨਾਗਤਿ ; ਕਰ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ ॥੩॥੧॥੪॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਹੈ-me। ਮੰਦ-dirty, bad, (corrupted)। ਚਰਨ-feet। ਸਰਨਾਗਤਿ-
sanctuary। ਕਰ-hand। ਗਹਿ-hold। ਉਬਾਰੀ(ਉ+ਬਾਰੀ)-ਉਬਾਰਣਾ (ਕਢਣਾ) ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ,
an act to pull out from water।

ਮੈਂ ਮੰਦ ਬੁਧੀ ਵਾਲਾ (ਤੇਰੇ) ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਸਰਨ (ਓਟ ਵਿਚ) ਆਯਾ ਹਾਂ, (ਮੇਰਾ ਮਨ ਰੂਪ) ਹਥ
ਫੜਕੇ (ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ) ਬਾਹਰ ਕਢ ਲਵੋ ॥੩॥੧॥੪॥

Although, I possess a corrupted intellect but I have now come to the sanctuary of Your feet, please hold my hand and pull me out from the ocean of worldly pleasure

ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰਾ ; ਮੈ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
O my True Guru, without You I have no other at all.

ਹਮ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਸਰਣਾਗਤੀ ;
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਲੇ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
(੩੯-੧੭, ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਮਃ ੪)

I am foolish and ignorant; I seek Your Sanctuary. Please be Merciful and unite me with the Almighty. ||I||Pause||

Guru Gobind Singh Ji, rules out all the difference in Almighty's description which were developed upon observing His powers manifestation through many form through the time. Guru Ji narrow downs the description to be focussed on Almighty alone as He is source of creation as well as the doer and deed. Although the names refers directly to the task performed based on a particular event related to the reincarnation of diety but Guru Ji, acknowledges Almighty as the supreme power of Almighty alone as the rest is merely His play.

ਸਰਬ ਭੂਤ ; ਆਪਿ ਵਰਤਾਰਾ ॥
ਸਰਬ ਨੈਨ ; ਆਪਿ ਪੇਖਨਹਾਰਾ ॥
(੨੯੪-੧੨, ਗਉੜੀ ਸੁਖਮਨੀ, ਮਃ ੫)

In all forms, He Himself is pervading. Through all eyes, He Himself is watching.

In the above shabad, Guru Gobind Singh Ji praises almighty with 29 different names and in the end says that Almighty is the only one who can ferry us across the worldly ocean. Guru Arjan Dev Ji gives us the same message in Sri Guru Granth Sahib Ji through the shabad below;

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕੋ ਨਾਹੀ ; ਪ੍ਰਭ ਰਾਖਨਹਾਰਾ ਰਾਮ ॥
Without You, Almighty, no one is our savior.

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ; ਹਰਿ ਬਿਰਦੁ ਤੁਮਾਰਾ ਰਾਮ ॥
It is Your Nature, Almighty, to save the sinners.

ਸਬਦ ਹਜ਼ਾਰੇ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਸਰਨਿ ਸੁਆਮੀ ; ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਦਇਆਲਾ ॥

*Dear Savior of sinners, I have entered Your Sanctuary, Dear Master,
Compassionate Ocean of Mercy.*

ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਉਧਰੁ ਕਰਤੇ ; ਸਗਲ ਘਟ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥

*Please, rescue me from the deep, dark pit, Dear Creator, Cherisher of all
hearts.*

ਸਰਨਿ ਤੇਰੀ ਕਟਿ ਮਹਾ ਬੇੜੀ ; ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਦੇਹਿ ਅਧਾਰਾ ॥

*I seek Your Sanctuary; please, cut away these heavy bonds, and give me the
Support of the One Name.*

ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ , ਕਰ ਦੇਇ ਰਾਖਹੁ ; ਗੋਬਿੰਦ ਦੀਨ ਦਇਆਰਾ ॥੪॥

(ਪੜ੍ਹ-੧, ਬਿਹਾਗੜਾ, ਮਃ ੫)

*Prays Guru Nanak, please, give me Your Hand and save me, Dear Master
of the Universe, Merciful to the meek. ||4||*

ਰਾਗੁ ਕਲਿਆਣਿ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ ॥

The Indian Sanskrit name for this raga is Kalyan and the Persian is Yuman. In the Ragmala, Kalyan is the son of Dipak while today it is the head of the Kalyan thata. It is performed during the first part of the night. There are 14 variations of this raga: Shudh Kalyan, Eaemen Kalyan, Bhopal Kalyan, Puria Kalyan, Hamir Kalyan, Khem Kalyan, Sanvri Kalyan, Sayam Kalyan, Kamodhi Kalyan, Nut Kalyan, Home Kalyan, Jaet Kalyan, Nayki Kalyan & Binod Kalyan

This raga is mentioned as a son of of raga Deepak in the Ragamala listed at the end of Guru Granth Sahib.

ਗਉਰਾ ; ਅਉ ਕਾਨਰਾ ਕਲੁਨਾ ॥

(੧੪੩੦-੧੨, ਰਾਗਮਾਲਾ)

*Within the heart of the disciple orientated towards the spiritual master is the
praise of God. They take the peaceful and endless form of God within them
and obtain the liberated form.*

ਬਿਨੁ ਕਰਤਾਰ ; ਨ ਕਿਰਤਮ ਮਾਨੋ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਕਰਤਾਰ - (ਕਰ+ਤਾਰ) ਜਿਸ ਦੇ ਹਥ ਵਿਚ ਤਾਰ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰੇਰਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, the One with string in His hands (one who controls), Almighty । ਕਿਰਤਮ - ਬਣੇ ਹੋਏ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਬਿਸ਼ਨ ਆਦਿਕ, creation (made by Almighty including dieties) ।

ਕਰਤਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ (ਹੋਰ ਕਿਸੇ) ਬਣੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਨਾਂ ਮੰਨੋ ॥

Do not recognise any creation beyond Almighty's creation as He is the only who controls everything.

Guru Gobind Singh Ji says that there is only One Almighty and no other.

Guru Arjan Dev Ji says;

ਟੋਡੀ , ਮਹਲਾ ੫ ॥

Todi, Fifth Mahala:

ਹਮਾਰੈ ਏਕੈ ; ਹਰੀ ਹਰੀ ॥

I have only the One (Almighty), my God.

ਆਨ ਅਵਰ ; ਸਿਵਾਇ ਨ ਕਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥

(੭੧੫-੭, ਟੋਡੀ, ਮਃ ੫)

I do not recognize any other. ||Pause||

ਆਦਿ ਅਜੋਨਿ ਅਜੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ; ਤਿਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਜਾਨੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਆਦਿ- Primal । ਅਜੋਨ-ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਰੇ, beyond birth and death ।

ਅਜੈ-undefeatable । ਅਬਿਨਾਸੀ- undestructable । ਤਿਹ-Him । ਪਰਮੇਸੁਰ-

ਪਰਮ+ਏਸੁਰ=ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਮਾਲਿਕ, the true owner of all । ਜਾਨੋ-know, recognise ।

(ਜੋ ਸਭ ਦਾ) ਮੁਢ ਹੈ, ਜੂਨਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ, ਜਿੱਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

{ਤਿਹ} ਅਜੇਹੇ ਗੁਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਜਾਣੋ ॥੧॥

Recognise Him as the Almighty who is the primal/origin, beyond the cycle of reincarnation, unconquerable and undestructable.

Sri Guru Gobind Singh Ji firstly mentions that do not consider anyone else as the creator of the entire creation except Almighty and in the second line describes the attributes of Almighty that He alone possesses. Thus giving a vivid exposition.

Guru Arjan Dev Ji utters;

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਿਸ ਕਾ ; ਓਹੁ ਕਰਨੈ ਜੋਗੁ ॥

All things are His; He is the cause of all.

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ; ਦੂਸਰ ਹੋਆ ਨ ਹੋਗੁ ॥

(੨੮੩-੧੧, ਗਉੜੀ ਸੁਖਮਨੀ, ਮਃ ੫)

Other than Him, there has never been any other, and there shall never be.

ਕਹਾ ਭਯੋ , ਜੋ ਆਨਿ ਜਗਤ ਮੈ ; ਦਸਕੁ ਅਸੁਰ ਹਰਿ ਘਾਏ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਕਹਾ-what। ਭਯੋ-happened। ਆਨਿ-came। ਜਗਤ-world। ਦਸਕ-tens (10's)। ਅਸੁਰ-ਦੈਤ, demons। ਹਰਿ-ਵਿਸ਼ਨੂੰ, Lord Vishnu। ਘਾਏ-killed।

ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੇ ਜਗਤ ਵਿਚ ਆਕੇ ਦਸ ਕੁ ਦੈਤ ਮਾਰ ਦਿਤੇ ਹਨ, (ਤਾਂ) ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ? ॥

If Lord Vishnu's incarnation comes to this world (there are 24 incarnation of Lord Vishnu depicted in Chaubis Avtar) and kills 10's of demons, what difference does it make?

ਅਧਿਕ ਪਰਪੰਚ ਦਿਖਾਇ ਸਭਨ ਕਹ ; ਆਪਹਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਕਹਾਏ ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਅਧਿਕ-ਬਹੁਤ, many, various। ਪਰਪੰਚ - ਅਡੰਬਰ, ਮਾਯਾ ਦਾ ਪਸਾਰਾ, ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਲਈ ਪਸਰਿਆ ਜਾਵੇ ਉਸਦਾ ਦਾ ਨਾਮ ਪਰਪੰਚ ਹੈ, ਪਾਖੰਡਜਾਲ, ostentatious (showy display designed to impress), the spread of Maya, a play to convince, hypocrisy। ਦਿਖਾਇ-show, demonstrate। ਸਭਨ-all, everyone। ਕਹ-to। ਆਪਹਿ-ownself। ਬ੍ਰਹਮ-creator (means Almighty)। ਕਹਾਏ-proclaim।

ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅਡੰਬਰ ਵਿਖਾਕੇ, ਆਪ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਹਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ? ॥੧॥

By showing everyone a convincing play, you (Vishnu) started proclaiming to be Almighty (Brahm)?

Guru Gobind Singh Ji, clears the misconception of deities who reincarnate in human form for a assigned purpose to be recognised as the Almighty Himself. Undoubtly it is known fact that the dieties are empowered with extraordinary capability but however it is still uncomparable to the powers of Almighty. Guru Ji, questions the dieties in the second line as to expose the reality that Almighty cannot be completely measured or understood through the extra-ordinary acts performed by the deity in physical form, thus such proclamation is not appropriate. The aims is ultimately to elevate the consiousness beyond the measurements and merge into the real-self.

Guru Amar Das Ji also mentions that all the deities are the creation and servants of One Almighty in the following shabad;

ਤੇਤੀਸ ਕਰੋਤੀ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ; ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰੀ ॥

Three hundred thirty million deities are Your servants. You bestow wealth, and the supernatural powers of the Siddhas; You are the Support of the life-forces (Pran).

ਤਾ ਕੇ ਰੂਪ ਨ ਜਾਹੀ ਲਖਣੇ ; ਕਿਆ ਕਰਿ ਆਖਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੨॥

(੪੨੩-੧, ਆਸਾ, ਮਃ ੩)

His beauteous forms cannot be comprehended; what can anyone accomplish by discussing and debating? ||2||

ਭੰਜਨ ਗੜ੍ਹਨ ਸਮਰਥ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ; ਸੋ ਕਿਮ ਜਾਤਿ ਗਿਨਾਯੋ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਭੰਜਨ—to break means to destroy। ਗੜ੍ਹਨ—to sculpt (to create)। ਸਮਰਥ—capable, omni-competent। ਸਦਾ—forever। ਸੋ—he। ਕਿਮ—how। ਜਾਤਿ—can be। ਗਿਨਾਯੋ—counted means equated।

(ਜੋ) ਸਦਾ ਹੀ ਭੰਨਨ ਤੇ ਘੜਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ (ਰੂਪ) ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ॥

How can Lord Vishnu's image be equated to Almighty who is capable of destruction and creation

ਤਾ ਤੇ ਸਰਬ ਕਾਲ ਕੇ ਅਸਿ ਕੋ ; ਘਾਇ ਬਚਾਇ ਨ ਆਯੋ ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਤਾ ਤੇ—ਇਸ ਕਰਕੇ, that is why। ਸਰਬ ਕਾਲ—ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮਹਾਂ ਕਾਲ, the death of all, the great death (the death of death)। ਅਸਿ—ਤਲਵਾਰ, sword (tulwar)। ਘਾਇ—ਮਾਰ, ਵਾਰ, kill, blow। ਬਚਾਇ—to protect, to save।

ਇਸ ਕਰਕੇ, (ਕਿ ਵਿਸ਼ਨੂੰ) ਮਹਾਂ ਕਾਲ ਤੇ ਖੜਗ ਦੇ ਵਾਰ ਤੋਂ (ਅਪਨੇ ਆਪ ਨੂੰ) ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ (ਅਰਥਾਤ ਜਦ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਮਹਾਂ ਕਾਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੇਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਅਜੇ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?)

That is why, Vishnu was not able to save himself from the sword of death. Meaning, Vishnu is not unconquerable as he has his death predestined.

Guru Gobind Singh Ji highlights one of the most exclusive attribute of Almighty which is to create and destroy and then He makes a direct

comparison to Vishnu who lives within the dimensions of Almighty's creation. Thus, Vishnu is also subjected to death as he has an allocated lifetime and he is not able to deny death. Almighty's capability to create is far more extensive as he creates the source of creation, reason for creation, creates the sustainability, he lives within His creation and he destroys the creation without any residuals (the entire universe blends back into its originating particles).

Guru Ram Das Ji says that the deities are stuck in the three characteristics of Maya, which clearly shows that they are not Almighty;

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹਾਦੇਉ ਤ੍ਰੈਗੁਣ ਰੋਗੀ ; ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਕਾਰ ਕਮਾਈ ॥

Brahma, Vishnu and Shiva suffer from the disease of the three gunas - the three qualities of Maya (Rajo, Sato and Tamo); they do their deeds in egotism.

ਜਿਨਿ ਕੀਏ ਤਿਸਹਿ ਨ ਚੇਤਹਿ ਬਪੁੜੇ ; ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥੨॥

(੭੩੫-੧੮, ਸੁਹੀ, ਮਃ ੪)

The poor fools do not remember the One who created them; this understanding of Almighty is only obtained by those who become Gurmukh.

||2||

ਕੈਸੇ ਤੋਹਿ ਤਾਰਿ ਹੈ , ਸੁਨਿ ਜੜ ; ਆਪ ਡੁਬਿਯੋ ਭਵ ਸਾਗਰ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਕੈਸੇ-how | ਤੋਹਿ-you | ਤਾਰਿ-ferry across | ਸੁਨਿ-listen | ਜੜ - ਮੂਰਖ, ignorant, fool | ਡੁਬਿਯੋ - drowned | ਭਵ-।

ਹੇ ਮੂਰਖ ! (ਧਿਆਨ ਦੇਕੇ) ਸੁਣ, (ਜੋ) ਆਪ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਰੇਗਾ ? ॥

Hey ignorant one, listen, how can someone who has drowned in the materialistic ocean (worldly desires) ferry you across the ocean?

ਛੁਟਿਹੋ ਕਾਲ ਫਾਸ ਤੇ ਤਬ ਹੀ ; ਗਹੋ ਸਰਨਿ ਜਗਤਾਗਰ ॥੩॥੧॥੫॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਛੁਟਿਹੋ-escape, save। ਕਾਲ-death। ਫਾਸ-noose। ਤੇ-from। ਤਬ-then। ਹੀ-only। ਗਹੋ-hold, embrace। ਸਰਨਿ-sanctuary, refuge। ਜਗਤਾਗਰ-(ਜਗਤ+ਅਕਾਰ) ੧. ਜਗਤ ਦੀ ਖਾਣ, treasure of worldly materials ੨. ਜਗਤ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ, the doer, Almighty (Waheguru)।

ਕਾਲ ਦੀ ਫਾਹੀ ਤੋਂ ਤਦੋਂ ਹੀ ਛੁਟੇਂਗਾ (ਜਦੋਂ ਤੂੰ) ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਰਨ ਨੂੰ ਫੜੇਂਗਾ ॥੩॥੧॥੫॥

You will only be saved from the noose of death when you embrace the refuge of Almighty.

Guru Gobind Singh Ji, verifies the fact that no one can save one from the noose of death and the only way to escape death is by embracing the sanctuary of Almighty. Guru Ji explains the reality through an example of an idol made of stone, which is not able to ferry across the worldly ocean due to its mass. One may be misguided to perform ritualistic worship of idols in pursuit of salvation but it will only end with dissatisfaction as without true passion, selfless meditation and self-surrender it is impossible to attain oneness with Almighty. In similar manner a person with the mass of doubt and sins will never be able ferry across the materialistic worldly ocean nor would be able to help anyone else.

ਅਸਾ ; ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੇ ਪੰਚਪਦੇ ੯ ; ਦੁਤਕੇ ੫

Aasaa, Kabir Ji, 9 Panch-Padas, 5 Du-Tukas:

Prologue: Bhagat Kabir Ji saw a female gardener breaking leaves and flowers from its branches to perform Puja (devotion) of the statues of deities. Bhagat Ji uttered the following shabad;

ੴ ; ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਪਾਤੀ ਤੋਰੈ ਮਾਲਿਨੀ ; ਪਾਤੀ ਪਾਤੀ ਜੀਉ ॥

You tear off the flowers from its branches, O gardener, but in each and every leaf (flower), there is alive.

ਜਿਸੁ ਪਾਹਨ ਕਉ ਪਾਤੀ ਤੋਰੈ ; ਸੋ ਪਾਹਨ ਨਿਰਜੀਉ ॥੧॥

That stone idol, for which you tear off those flowers, that stone idol is lifeless. ||1||

ਭੂਲੀ ਮਾਲਨੀ ; ਹੈ ਏਉ ॥

In this, you are mistaken, O gardener.

ਸਤਿਗੁਰੁ ; ਜਾਗਤਾ ਹੈ ਦੇਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

The True Guru is the Living Almighty means serve such Guru. ||1||Pause||

ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਾਤੀ ਬਿਸਨੁ ਡਾਰੀ ; ਫੂਲ ਸੰਕਰਦੇਉ ॥

Brahma is in the leaves, Vishnu is in the branches, and Shiva is in the flowers.

ਤੀਨਿ ਦੇਵ ਪ੍ਰਤਾਪਿ ਤੋਰਹਿ ; ਕਰਹਿ ਕਿਸ ਕੀ ਸੇਉ ॥੨॥

When you break these three gods, whose service are you performing? ||2||

ਪਾਖਾਨ ਗਵਿ ਕੈ ਮੂਰਤਿ ਕੀਨੀ ; ਦੇ ਕੈ ਛਾਤੀ ਪਾਉ ॥

The sculptor carves the stone and fashions it into an idol, placing his feet upon its chest,

ਜੇ ਏਹ ਮੂਰਤਿ ਸਾਚੀ ਹੈ ; ਤਉ ਗੜ੍ਹਣਹਾਰੇ ਖਾਉ ॥੩॥

If this stone god was true, it would devour the sculptor for this! ||3||

ਭਾਤੁ ਪਹਿਤਿ ਅਰੁ ਲਾਪਸੀ ; ਕਰਕਰਾ ਕਾਸਾਰੁ ॥

Rice and lintels (beans), candies, cakes and cookies

ਭੋਗਨਹਾਰੇ ਭੋਗਿਆ ; ਇਸੁ ਮੂਰਤਿ ਕੇ ਮੁਖ ਛਾਰੁ ॥੪॥

the priest enjoys these, while he puts just an iota of the food in the idols mouth and later cleans it with ash to prevent ants. ||4||

ਮਾਲਿਨਿ ਭੂਲੀ , ਜਗੁ ਭੁਲਾਨਾ ; ਹਮ ਭੁਲਾਨੇ ਨਾਹਿ ॥

The gardener is mistaken, and the world is mistaken, but I am not mistaken.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਹਮ ਰਾਮ ਰਾਖੇ ;

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਰਹਿ ਰਾਇ ॥੫॥੧॥੧੪॥

(੪੭੯-੯, ਆਸਾ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ)

Bhagat Kabir Ji says , Almighty preserves me; Almighty, my King, has showered His Blessings upon me. ||5||1||14||

ਉਥਾਨਕਾ - ਜਦੋਂ ਚਮਕੌਰ ਵਿਚ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਤੇ ਪਿਆਰੇ ਸਿਖ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਯਾ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੀ ਪਾਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਸੀ:-

Prologue: After the martyrdom of Sahibzadey and beloved Sikhs, Sri Guru Gobind Singh Ji recited the following Shabad towards Almighty in Macchiwara;

ਖਿਆਲ* ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ ॥

*ਇਹ ਇਕ ਗੀਤ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਦਾ ਨਾਮ 'ਟੱਪਾ' ਜਾਂ 'ਸੱਦ' ਹੈ ।

In KHYAL while maintaining the rules and principles of Raga and Tala, the singer enjoys liberty in exploration of his own ideas. The text of the Khyal is shorter than that of traditional Dhrupad. It has only two stanzas: *sthai* and *antra*. Its sentence ends with a vowel sound,"a".

Sri Guru Gobind Singh Ji was the first poet philosopher, who composed slow tempo (Dhima) Khyal, "Mitr piare nu hal muridan da kahna", on December 8, 1705 AD in the forests of Machhiwara. This is the only composition, composed exclusively under the title Khyal, with all the set rules of Khyal, available in the poetic literature of 14th-18th centuries.

In this way Guru Gobind Singh was the first poet and musician who introduced the pure form of Khyal and redeemed it from the den of vices and gave it a honoured place in the Realm of Truth by making it a part of Dasam Granth and Sikh prayer and worship in the Sikh Shrines. About twenty years after the Joti-Joth of Guru Gobind Singh, two Vaggeyakaras, Niyamat Khan Sadarang and his son Adarang embellished the Khyal form of singing during the reign of Muhammad Shah Rangila (1719-1748 AD). It was named Kalawanti Khyal. Niyamat Khan Sadarang, a descendent of Tansen through his daughter, along with his son Adarang, carried forward the rich musical legacy of Guru Gobind Singh in Khyal form of singing much later³.

³ Shabad Hazare by Prof. Anurag Singh

ਮਿਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ; ਹਾਲੁ ਮੁਰੀਦਾਂ ਦਾ ਕਹਣਾ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਮਿਤ੍ਰ- friend, buddy। ਪਿਆਰੇ-beloved। ਹਾਲ- state, condition।
ਮੁਰੀਦਾਂ-disciple। ਕਹਣਾ-say।

(ਅਸਾਂ) ਮੁਰੀਦਾਂ ਦਾ ਹਾਲ (ਭੀ ਜਾਕੇ) ਪਿਆਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ॥

Guru Gobind Singh Ji conveys his prayer as an ordinary desciple to Almighty as a dearest buddy (Guru Ji addressed Almighty as the first person) relating the present situation in appreciation although he has sacrificed two of his elder prince (Baba Ajit Singh & Baba Jujhar Singh) in the Battle of Chamkaur and more than 700 Sikhs at the bank of Sirsa then 37 at the Chamkaur fort. Moreover, He is separated from his family (Mother- Mata Gujar Kaur, Wife- Mata Sunder Kaur & Mata Sahib Kaur, Prince- Baba Zorawar Singh & Baba Fateh Singh) along with his beloved Sikhs and lost his fabulous Anandpur Fort with all the treasure yet He is in his high spirit (Chardikela). Guru Ji's mental and physical strength is far beyond the capability of a deity and human. He is being challeged by the worst sitution one can ever imagine but He only got stronger to strive further although the three Sikhs (Bhai Daya Singh, Bhai Dharam Singh & Bhai Mann Singh) who followed him while leaving the Chamkaur Fort was also separated. Laying on the bear grass under the canopy of sky with wounds caused by thorns while walking barefoot⁴ through the wild scrubs.

Guru Nanak Dev Ji has also uttered a similar prayer;

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ; ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਹਰੇ ॥

(355-17, ਆਸਾ, ਮਃ 1)

Without You, there is no other at all, O my Beloved; without you, there is no other at all.

⁴ Guru Gobind Singh Ji walked barefooted as he left the fort towards the battlefield as there were bodies of his beloved Sikhs laying with their turban and hair untie.

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ , ਰੋਗੁ ਰਜਾਇਆ ਦਾ ਓਢਣ ; ਨਾਗ ਨਿਵਾਸਾ ਦੇ ਰਹਣਾ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਤੁਧੁ-you। ਬਿਨ-without। ਰੋਗ- illness। ਰਜਾਇਆ- blanket। ਓਢਣ-spread over। ਨਾਗ- snake। ਨਿਵਾਸਾ - ਘਰਾਂ, ਮੰਦਰਾਂ, houses, mansions। ਰਹਣਾ-stay।

(ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ!) ਤੇਰੇ (ਸਿਮਰਨ ਤੋਂ) ਬਿਨਾਂ (ਸਿਆਲ ਵਿਚ) ਰਜਾਈਆਂ ਦਾ ਉਪਰ ਲੈਕੇ (ਸੌਣਾ) ਰੋਗ (ਦੇ ਸਮਾਨ) ਹੈ, ਅਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣਾ ਸੱਪਾਂ ਦੇ ਵਸੇਬੇ (ਵਰਗਾ) ਹੈ ॥

Dear friend, without you, the usage of a blanket during winters is alike illness and staying in mansions is alike snakes. Meaning, just like a snake produces venom that irritates it, simlary is staying in a mansion without Almighty's Name.

Guru Arjan Dev Ji also mentions the pain of separation from Almighty;

ਇਕ ਘੜੀ ਨ ਮਿਲਤੇ ; ਤਾ ਕਲਿਜੁਗੁ ਹੋਤਾ ॥

When I could not be with You for just one moment, the Dark Age of Kali Yuga dawned for me.

ਹੁਣਿ ਕਦਿ ਮਿਲੀਐ ; ਪ੍ਰਿਅ ਤੁਧੁ ਭਗਵੰਤਾ ॥

When will I meet You, O my Beloved Almighty?

ਮੌਹਿ ਰੈਣਿ ਨ ਵਿਗਾਵੈ , ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ; ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰੇ ਜੀਉ ॥੩॥

(97-1, ਮਾਝ, ਮਃ 5)

I cannot endure the night, and sleep does not come, without the Sight of the Beloved Guru's Court. ||3||

Bhagat Farid Ji mentions a similar state of separation from Almighty;

ਫਰੀਦਾ , ਚਿੰਤ ਖਟੋਲਾ ਵਾਣੁ ਦੁਖੁ ; ਬਿਰਹਿ ਵਿਛਾਵਣ ਲੇਫੁ ॥

Farid Ji's request upon to Almighty: Anxiety (worries) is my bed's frame, grief is my bed linings where I'm tied to and the separation from You (Waheguru) i.e. love is the bedding and quilt of the bed.

ਏਹੁ ਹਮਾਰਾ ਜੀਵਣਾ ; ਤੂ ਸਾਹਿਬ ਸਚੇ ਵੇਖੁ ॥੩੫॥

(1379-14, ਸਲੋਕ, ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ)

This is how my life is, so dear true Master, bless (sanctify) me with your blessing gaze. ||35||

ਸੂਲ ਸੁਰਾਹੀ ਖੰਜਰੁ ਪਿਯਾਲਾ ; ਬਿੰਗੁ ਕਸਾਈਆ ਦਾ ਸਹਣਾ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸੂਲ- ਕੰਡਾ, ਨੇਜਾ, ਨੇਜੇ ਵਾਰਗੂ ਚੁਬਣ ਵਾਲੀ ਵਿੱਡ ਪੀੜ, thorn, spear, sharp pain in the abdomen (colic)। ਸੁਰਾਹੀ- flask। ਪਿਯਾਲਾ- cup, bowl। ਕਸਾਈਆ- butcher। ਬਿੰਗੁ - ਵਿੰਗ, ਟੇਢੀ ਛੁਰੀ, curved dagger, knife। ਸਹਣਾ-endure, bearing। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ (ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਦੀ) ਸੁਰਾਹੀ ਸੂਲ (ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਅਤੇ) ਪਿਯਾਲਾ (ਐਸਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ) ਕਸਾਈਆਂ ਦੀ ਵਿੰਗੀ ਖੰਜਰ ਦਾ (ਵਾਰ) ਸਹਿਣਾ ਹੈ ॥

During summers, consuming a flask of cold water is alike suffering from colic and a cup is equivalent to bearing the pain of a butcher's knife cut. Guru Ram Das Ji also mentions similar pains if separation from Almighty (Guru) occurs;

ਮੈ , ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਦੇਖੇ ; ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ॥

Without seeing my Guru, sleep does not come.

ਮੇਰੇ ਮਨ ਤਨਿ ਵੇਦਨ ; ਗੁਰ ਬਿਰਹੁ ਲਗਾਵੈ ॥

My mind and body are afflicted with the pain of separation from the Guru.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਗੁਰੁ ਮੇਲਹੁ ; ਜਨ ਨਾਨਕ , ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਰਹਸੈ ਜੀਉ ॥੪॥੨॥

(94-15, ਮਾਝ, ਮਃ 4)

O Almighty, Har, Har, show mercy to me, that I may meet my Guru.

Meeting the Guru, servant Guru Nanak blossoms forth. ||4||2||

Bhai Gurdas Ji illustrates the pains of separation by giving examples of a wife's affection to her husband in his Kabitt;

ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਬਿਰਹਾ ਬਿਆਪੈ , ਦ੍ਰਿਗਨ ਹੁਇ ਸੁਨ ; ਬਿਰਹੁ ਬਿਆਪੈ ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਕੈ ॥

Just as a married woman temporarily separated from her husband feels the pangs of separation, her inability to hear the sweet sound of her husband distresses her, so do the Sikhs suffer the pangs of separation from Almighty.

ਸੰਗਮ ਸਮਾਗਮ ਬਿਰਹੁ ਬਿਆਪੈ , ਜਿਹਬਾ ਕੈ ; ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਅੰਕਮਾਲ ਕੀ ਰਚਨ ਕੈ ॥

Just as a wife feels a strong desire to speak to her husband after a long separation, her fond desire to feel her husband against her chest troubles her, so do the Sikhs long to feel the divine embrace of their True Guru.

ਸਿਹਜਾ ਗਵਨ ਬਿਰਹਾ ਬਿਆਪੈ ; ਚਰਨ ਹੁਇ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ , ਬਿਰਹ ਸ੍ਰਬੰਗ ਹੁਇ ਸਚਨ ਕੈ ॥

As reaching the nuptial bed of her husband troubles the wife when her husband is not there but she is filled with love and passion, so does a Sikh separated from his Guru craves like a fish out of water to touch the True Guru.

ਰੋਮ ਰੋਮ ਬਿਰਹ ਬਥਿਾ ਕੈ ਬਿਹਬਲ ਭਈ ; ਸਸਾ ਜਿਉ ਬਹੀਰ ਪੀਰ ਪ੍ਰਬਲ ਤਚਨ ਕੈ

॥੨੦੩॥

A separated wife feels love sickness in every hair of her body and remains distressed like a rabbit that has been surrounded by hunters from all sides. So does a Sikh feel the pangs of separation and longs to meet his True Guru at the earliest.

ਯਾਰੜੇ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਸਥਰੁ ਚੰਗਾ ; ਭੱਠ ਖੇੜਿਆ ਦਾ ਰਹਣਾ ॥੧॥੧॥੬॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਯਾਰੜੇ—friend | ਸਥਰੁ—ਭੂਮਿ ਬਿਸਤਰਾ, straw mattress | ਭੱਠ—furnace |

ਮਿੱਤ੍ਰ ਦਾ ਸੱਥਰ ਸਾਨੂੰ ਚੰਗਾ ਹੈ, (ਮਿੱਤ੍ਰ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਕੇ) {ਖੇੜਿਆ} ਸ਼ੋਹਰਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣਾ ਭੱਠ (ਦੇ ਸਮਾਨ) ਹੈ ॥੧॥੧॥੬॥

The pallet of beloved friend is most pleasing and staying in the cities (with comforts) is alike furnace with separation from the beloved. Meaning, worldly comfort is of no importance without Almighty.

Guru Gobind Singh Ji, listed all the seasonal comforts which infact is a luxury to have it in the appropriate time. The coincidence of affordability and the right time is truly a blessing. Even these fortunate moments are painful if one forgets Almighty as the comforts can only be enjoyed through the physical form whereas the inner peace consistently remains in all situations. Guru Ji expresses His inner condition which is not affected with the most challenging moments.

Bhai Gurdas Ji gives an illustration of the pain of separation in his Kabitt;

ਪੂਰਨਿ ਸਰਦ ਸਸਿ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਕਹੈ ; ਮੇਰੇ ਜਾਨੇ ਬਰ ਬੈਸੰਤਰ ਕੀ ਉਕ ਹੈ ॥

The light of full moon is considered cool and comforting by the whole world. But to me, suffering the pangs of separation of the beloved, it is like a burning wood.

ਅਗਨ ਅਗਨ ਤਨ ਮਧਯ ਚਿਨਗਾਰੀ ਛਾਡੈ ; ਬਿਰਹ ਉਸਾਸ ਮਾਨੋ ਫੰਨਗ ਕੀ ਫੂਕ ਹੈ ॥

This pain of separation is causing countless fiery sparks in the body. The sighs of separation are like the hissing sound of a Cobra,

ਪਰਸਤ ਪਾਵਕ ਪਖਾਨ ਫੁਟ ਟੁਟ ਜਾਤ ਛਾਤੀ ; ਅਤਿ ਬਰਜਨ ਹੋਇ ਦੋਇ ਟੂਕ ਹੈ ॥

Thus, fire of separation is so strong that even stones break into pieces when they touch it. Despite much effort my chest is breaking into pieces as I cant bear the pain of separation anymore.

ਪੀਯ ਕੇ ਸਿਧਾਰੇ ਭਾਰੀ ਜੀਵਨ ਮਰਨ ਭਏ ; ਜਨਮ ਲਜਾਯੋ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਚਿਤ ਚੂਕ ਹੈ ॥੫੭੩॥

Separation of the beloved Almighty has made both living life and death burdensome. I must have made a blunder in abiding by the vows and promises of love that I had made that is sullyng my human birth. The life is going to waste.

ਤਿਲੰਗ ਕਾਫੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥

Guru Gobind Singh Ji composes the Shabad in Raag Tilang Kafi. Tilang Kafi is an extention to Raag Tilang with an additional beat.

Tilang kaafi is a variant of tilang raag. This raag occurs in the Raagmala as a ragini of Hindol . Today, it belongs to the Khamaj that (raag classification system). It is/was used a lot in the Islamic Sufi tradition and in modern singing styles such as Tumri and Ghazal. Gurbani in this raag is sprinkled with Islamic vocabulary, further highlighting its Islamic Sufi origin. Tilang is performed mostly in the evening (3pm to 6pm); it has a mellow, semi-romantic and pleasing mood but with a hint of yearning. This raag is mostly sung as mid-scale raag but it's perfectly appropriate to use all three scales in this raag.

ਤੋਲੰਗੀ ਦੇਵਕਰੀ ; ਆਈ ॥

(1430-8, ਰਾਗਮਾਲਾ)

Like the individuals who are orientated toward their spiritual master and have bypassed the three virtues of goodness, worldliness and evil, they are able to worship their own soul. They are able to do this as they are one with God and the soul is the form of God.

ਕੇਵਲ ; ਕਾਲਈ ਕਰਤਾਰ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਕੇਵਲ- ਇਕੋ ਇਕ, only one। ਕਾਲ-ਮੌਤ, ਸਮਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਕ, death, time or doer (motivator or stimulates)। ਈ- ਹੈ, is । ਕਰਤਾਰ-ਸਾਜਨ ਵਾਲਾ, creator।
ਇਕੋ ਇਕ ਕਾਲ ਹੈ (ਸਭ ਦਾ) ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੈ ॥

Almighty is the only one who creates and destroys the entire creation. 2nd Meaning: Almighty is only one who keeps the His creation within a time frame means every action is predetermined to occur during a time and to last within a specific period. 3rd Meaning: Almighty is only one who stimulates the interest through meditation or Maya in His creation means that Almighty initiates the need for the beings (jeev) to act.

Guru Nanak Dev Ji had further emphasized on the only One Creator;

ਸਲੋਕ , ਮਃ ੩ ॥

Salok, Third Mahl:

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੁਕਮੇ ਆਵਦਾ ; ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੁਕਮੇ ਜਾਇ ॥

Everything comes by Almighty's Command, and everything goes by Almighty's Command as well.

ਜੇ ਕੋ ਮੂਰਖੁ ਆਪਹੁ ਜਾਣੈ ; ਅੰਧਾ ਅੰਧੁ ਕਮਾਇ ॥

If some fool believes that he is the creator, he is blind, and acts in blindness.

ਨਾਨਕ , ਹੁਕਮੁ ਕੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਝੈ ; ਜਿਸ ਨੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥੧॥

(556-14, ਬਿਹਾਗੜਾ, ਮਃ 3)

Guru Nanak says, the Gurmukh understands the Almighty's Command; Almighty showers His Mercy upon him. ||1||

ਆਦਿ ਅੰਤ ਅਨੰਤਿ ਮੂਰਤਿ ; ਗੜ੍ਹਨ ਭੰਜਨਹਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਆਦਿ-ਜਗਤ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ, before time or begining। ਅੰਤ-ਅਖੀਰ, ਜਗਤ ਦੇ ਮੁੱਕ ਜਾਣ ਤੇ, end, doom। ਅਨੰਤਿ-ਅਨ+ਅੰਤਿ, ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀ, endless। ਮੂਰਤ-ਰੂਪ, form। ਗੜ੍ਹਨ-ਘੜਨ, carve, sculpt। ਭੰਜਨਹਾਰ - ਭੰਜਨ+ਹਾਰ=ਤੋਰੜਨ ਵਾਲਾ, the destroyer।

(ਜੋ) ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਅਨੇਕਾਂ ਰੂਪਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਨਾਉਨ ਤੇ ਢਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ॥੧॥

He who appears in various endless forms from the begining till the end of time, He is the sole creator as well as the destroyer. Guru Gobind Singh Ji explains that Almighty Himself exist solely within His creation from the begining till the end of time and all physical forms are His own appearance in various forms.

ਨਿੰਦ ਉਸਤਤਿ ਜਉਨ ਕੇ ਸਮ ; ਸਤ੍ਰੁ ਮਿਤ੍ਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਨਿੰਦ-ਚੰਗਾਈ ਨੂੰ ਬੁਰਿਆਈ ਕਰਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ, be। ਉਸਤਤਿ-ਵਡਿਆਈ ਕਰਨੀ, praise। ਜਉਨ-ਜੋ। ਸਮ-ਇਕ ਜੈਸਾ, same, equal।

ਜਿਸਨੂੰ ਨਿੰਦਾ ਤੇ ਉਸਤਤਿ ਇਕ-ਸਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਵੈਰੀ-ਮਿਤ੍ਰ (ਜਿਸਦਾ) ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

He preceives slander and praise equally and He has no friends or foe. Guru Gobind Singh Ji reveals that Almighty is not at all affected with praise or slander as in reality He alone exists and others are self-proclaimed existing by Beings (Haumai) which has no substance in His creation. Therefore, He has neither friend nor enemy as He is One and Only. Note: Within Beings, we may have more than one thought or believe although we have one physical form. The mind drives our thoughts and body in superficial emotions as well as action, therefore Guruji want us to acknowledge the sole existence of Almighty in order to be One in ourselves as well as with the nature.

ਕਉਨ ਬਾਟ ਪਰੀ ਤਿਸੈ ; ਪਥ ਸਾਰਥੀ ਰਥ ਹੋਇ ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਕਉਨ-ਕਿਹੜੀ, which। ਬਾਟ = ਵਿਪਤਾ, ਮੁਸੀਬਤ, trouble, misfortune।
ਪਥ = ਪਾਰਥ (ਅਰਜਨ-ਪਾਂਡਵ), charioteer (means Arjun here)। ਸਾਰਥੀ = ਰਥਵਾਹੀ,
the person who drives the chariot (means Krishna here)। ਰਥ- chariot।
ਉਸਨੂੰ ਕੋਹੜੀ ਬਿਪਤਾ ਪਈ ਸੀ, (ਜੋ ਆਣਕੇ) ਅਰਜਨ ਦੇ ਰਥ ਦਾ ਰਥਵਾਹੀ ਹੋਯਾ ਹੈ ॥੧॥

What was troubling Sri Krishna that made him to offer himself to be the driver of Arjun's chariot during the Mahabharat war in Kurukshetra. Guru Gobind Singh Ji depicts the event to explain that even the reincarnation of deity (Vishnu), Sri Krishna could not spare himself from the family conflict between Kaurav and Pandav. He took a side and had to drive Arjun's chariot to motivate him to flight against his own blood to prevail justice in his own contexts.

ਤਾਤ ਮਾਤ ਨ ਜਾਤ ਜਾਕਰ ; ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ , ਮੁਕੰਦ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਤਾਤ-ਪਿਤਾ, father। ਮਾਤ-ਮਾਤਾ, mother। ਜਾਤ-ਬਰਾਦਰੀ, caste। ਜਾਕਰ-
ਜਿਸ ਦਾ, whose। ਪੁਤ੍ਰ- son। ਪੌਤ੍ਰ- grandson। ਮੁਕੰਦ-ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ, the benevolent
of liberation।

ਜਿਸ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤੇ ਦਾ (ਕੋਈ) ਮਾਂ, ਪਿਉ, ਜਾਤਿ ਬਰਾਦਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

Almighty, who is the giver of salvation has no mother, father, caste, son and grandson.

Sri Guru Nanak Dev Ji while describing the qualities of Almighty mentions;

ਨਾ ਤਿਸੁ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬੰਧੁ ; ਨਾ ਤਿਸੁ ਕਾਮੁ ਨ ਨਾਰੀ ॥

He has no mother, father, sons or relatives; He is free of sexual desire; He has no wife.

ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ ਅਪਰ ਪਰੰਪਰੁ ; ਸਗਲੀ ਜੋਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥੨॥ (597-7, ਸੋਰਠਿ, ਮਃ 1)

He has no ancestry; He is immaculate. He is infinite and endless; O Almighty, Your Light is pervading all. ||2||

ਕਉਨ ਕਾਜ ਕਹਾਹਿਗੇ ; ਤੇ ਆਨਿ ਦੇਵਕਿ ਨੰਦ ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਕਉਨ-ਕਿਹੜਾ, which । ਕਾਜ-ਕੰਮ, task । ਆਨਿ-ਆਕੇ, upon coming ।
ਦੇਵਕਿ ਨੰਦ = ਦੇਵਕੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਨਾਮ 'ਦੇਵਕੀ' ਸੀ ।

(ਉਸਨੇ) ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਆਣਕੇ ਦੇਵਕੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕਹਾਯਾ? ॥੨॥

Which particular task shall we name that brought Vishnu to reincarnate as the son of Devki (Sri Krishna). Sri Guru Gobind Singh Ji, explains that Vishnu is a deity and he reincarnated 23 times till the end of Duapur Age. His reincarnations were to accomplish the task assigned to him by Almighty from time to time. However, Vishnu is NOT the Almighty as Almighty has no parents that gave Him birth nor a family that relates Him to a son or grandson.

ਦੇਵ ਦੈਤ ਦਿਸਾ ਵਿਸਾ ; ਜਿਹ ਕੀਨ ਸਰਬ ਪਸਾਰ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਦੇਵ- Deity । ਦੈਤ- Demon । ਦਿਸਾ ਵਿਸਾ = ਲਾਂਭਾ ਚਾਂਭਾ, ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਚਾਰੇ
ਕੋਨੇ, all around in four directions । ਜਿਹ-ਜਿਸ, who । ਕੀਨ-ਕੀਤਾ, did । ਸਰਬ-
ਸਾਰਾ, entire । ਪਸਾਰ-ਰਚਨਾ, creation ।

ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਵਤੇ ਦੈਤ ਤੇ ਲਾਂਭਾ ਚਾਂਭਾ (ਆਦਿ) ਸਾਰਾ ਪਸਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ॥

He (Almighty) created deities, demons and the entire creation spreaded wide all over. Gururji is illustrating the completeness of Almighty's creation which has no limits as he created the deities, demons, physical creation in four categories (Andrej, Jeraj, Setaj & Uthbhuj), environment (timely existence), time (past, present & future) and He exists in space, within all forms and throughout time.

ਕਉਨ ਉਪਮਾ ਤੌਨ ਕੋ ; ਮੁਖ ਲੇਤ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰ ॥੩॥੧॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਕਉਨ-ਕਿਹੜੀ, which । ਉਪਮਾ-ਵਿਡਿਆਈ, praise । ਤੌਨ-ਤੇਰੀ, yours ।
ਮੁਖ-ਮੂੰਹ, mouth । ਲੇਤ-ਲੈਨਾ ਭਾਵ ਬੋਲਣਾ, utter । ਮੁਰਾਰ-ਮੁਰ+ਆਰ=ਮੁਰ ਦੈਤ ਨੂੰ ਮਾਰਨ
ਵਾਲਾ, ਮੁਰ ਦਾ ਵੈਰੀ, the killer of Mur Demon ।

ਉਸਦੀ (ਇਹ) ਕਹੜੀ ਉਪਮਾ ਹੈ? (ਜੋ ਤੂੰ) ਮੂਹੋਂ (ਉਸਦਾ) ਨਾਮ 'ਮੁਰਾਰੀ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ'?
(ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਤੂੰ ਮੁਰਾਰੀ (ਨਾਮ) ਕਹਿਕੇ ਉਸਦੀ ਉਪਮਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਪਮਾ ਨਹੀਂ
ਸਗੋਂ ਨਿੰਦਾ ਹੈ) ॥੩॥੧॥੨॥

How does it make Almighty great by us uttering Him with the name Murari?
Sri Guru Gobind Singh Ji enlightens that often people are confused between deities and Almighty. Observing the capability of the reincarnated deity they

start to worship them as Almighty, whereas Almighty is the creator and master of deities. Therefore, Guru Ji explained the greatness of Almighty as He is formless as well as He is the form of all, therefore relating Him to momentary event and achievement alone is not enough to comprehend His greatness as in reality He is the only one without whom there is nothing. As Sri Guru Nanak Dev Ji no amount of chanting and singing His name is enough or significant as mentioned in the hymn below;

ਮਃ ੧ ॥

First Mahl:

ਹੈ ਹੈ ਆਖਾਂ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ; ਕੋਟੀ ਹੁ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ॥

He is, He is - I say it millions upon millions, millions upon millions of times.

ਆਖੂੰ ਆਖਾਂ ਸਦਾ ਸਦਾ ; ਕਹਣਿ ਨ ਆਵੈ ਤੋਟਿ ॥

With my mouth I say it, forever and ever; there is no end to this speech.

ਨਾ ਹਉ ਥਕਾਂ , ਨ ਠਾਕੀਆ ; ਏਵਡ ਰਖਹਿ ਜੋਤਿ ॥

I do not get tired, and I will not be stopped; this is how great my determination is.

ਨਾਨਕ , ਚਸਿਅਹੁ ਚੁਖ ਬਿੰਦ ; ਉਪਰਿ ਆਖਣੁ ਦੋਸੁ ॥੨॥

(1241-12, ਸਾਰੰਗ, ਮਃ 1)

Guru Nanak says, this is tiny and insignificant. To say that it is more, is wrong. ||2||

Bhai Gurdas Ji gives a similar interpretation to the above hymn in his Kabitt;

ਜਾ ਕੇ ਅਨਿਕ ਫਣੰਗ ਫਨਗੁ ਭਾਰ ਧਰਨਿ ਧਾਰੀ ; ਤਾਹਿ ਗਿਰਧਰ ਕਹੈ ਕਉਨੁ ਬਡਾਈ ਹੈ॥

The creator who has placed very heavy earth on the tip of the thousand hoods of Sheshnag, what praises is His if we call him Girdhar because he has lifted a mountain?

ਜਾ ਕੋ ਏਕ ਬਾਵਰੋ ਬਿਸੁਨਾਥ ਨਾਮ ਕਹਾਵੈ ; ਤਾਹਿ ਬਿਜਨਾਥ ਕਹੈ ਕਉਨੁ ਅਧਿਕਾਈ ਹੈ॥

If a fool is named as Viswanath (means Lord of the Universe) by his parents and what greatness will it be to call Almighty 'Bijar Nath' the master of a village (The extent of His creation is limitless)

ਅਨਿਕ ਅਕਾਰ ਓਅੰਕਾਰ ਕੇ ਬਿਥਾਰੇ ਜਾਹਿ ; ਤਾਹਿ ਨੰਦ ਨੰਦਨ ਕਹੇ ਕਉਨ ਸੋਭਤਾਈ ਹੈ॥

Almighty has created countless forms, to call Him son of Nand (was the guardian parent who raised Sri Krishna) is not a matter of praise for Him.

ਜਾਨਤ ਉਸਤਤਿ ਕਰਤ ਨਿੰਦਿਆ ਅੰਧ ਮੂੜ ; ਐਸੇ ਅਰਾਧਥੇ ਤੇ ਮੋਨਿ ਸੁਖਦਾਈ ਹੈ ॥੫੫੬॥

Ignorant and foolish devotees call it His praises. Infact they are slandering Almighty. It is better to remain silent rather than say such praises. ||556||

ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ ॥

Bilaval (ancient name Velavali) had become the basic scale for North Indian music by the early part of the 19th century. Its tonal relationships are comparable to the Western C- major scale. Bilaval appears in the Ragmala as a ragini of Bhairava, but today it is the head of the Bilaval thaata. The Ragmala gives Bilaval as a putra (son) of Bhairav, but no relation between these two ragas is made today. Bilaval is a morning raga to be sung with a feeling of deep devotion and repose, often performed during the hot months. This raga is a popular raga of Bilawal thaht. It has many forms e.g., Yamni Bilawal, Shukal Bilawal, Sarparda Bilawal, Dkumb Bilawal, Devgiri Bilawal and Nut Bilawal etc.

This raga is mentioned as a son of rag Bharav in the Ragamala listed at the end of Guru Granth Sahib.

ਲਲਤ ਬਿਲਾਵਲ ਗਾਵਹੀ ; ਅਪੁਨੀ ਅਪੁਨੀ ਭਾਂਤਿ ॥

(1430-3, ਰਾਗਮਾਲਾ)

The people of the world all sing the praises of the beautiful Lord with complete bliss. The people who live according to the actions of karma (cause and effect) sing his praises according to their own method. The saints sing the praises of God according to their method and the knowledgeable ones sing the praises of God through their method. The many people sing the praises of God and they do this with views that are different from each other.

ਸੋ ; ਕਿਮ ਮਾਨਸ ਰੂਪ ਕਹਾਏ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਕਿਮ-ਕਿਵੇਂ, how। ਮਾਨਸ-ਮਨੁਖ, human। ਰੂਪ-form। ਕਹਾਏ-ਜਾਨਣਾ, call as।

ਉਸਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁਖ ਰੂਪ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

How can we relate a human form alone as Almighty?

As Sri Guru Nanak Dev Ji mentions Almighty is present in all of His creation in the following hymn while stressing on the need of a Guru (guidance) in order to realize the reality;

ਪਰਗਟਿ ; ਪਾਹਾਰੈ ਜਾਪਦਾ ॥

You are manifest in the Expanse of Your Workshop.

ਸਭੁ ਨਾਵੈ ਨੋ ; ਪਰਤਾਪਦਾ ॥

Everyone longs for Your Name,

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਣੁ ਨ ਪਾਇਓ ; ਸਭ ਮੋਹੀ ਮਾਇਆ ਜਾਲਿ ਜੀਉ ॥੩॥

(71-18, ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਮਃ 1)

but without the Guru, no one finds You. All are enticed and trapped by Maya. ||3||

Similarly, Guru Ram Das Ji says;

ਤੂੰ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ , ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਜੀ ; ਹਰਿ ਏਕੋ ਪੁਰਖੁ ਸਮਾਣਾ ॥

(11-1, ਆਸਾ, ਮਃ 4)

Dear Almighty, you exist within the entire creation and you are in no difference with the form within which you exist, as you are the only one who is immersed in the entire universe.

ਸਿਧ ਸਮਾਧ ਸਾਧ ਕਰ ਹਾਰੇ ; ਕਯੋਹੂੰ ਨ ਦੇਖਨ ਪਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸਿਧ-ਯੋਗੀ, ਸ਼ਕਤੀ ਪੁਰਸ਼, Yogi। ਸਮਾਧ-ਸਮਾਧੀ, meditation। ਸਾਧ-ਸਾਧਨਾ, strive। (ਸਾਧੂ - ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਾਧ (ਮਨ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ) ਲਿਆ ਹੈ, the ones who overpowered their mind) । ਕਯੋਹੂੰ = ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੀ । ਦੇਖਸ = ਦਰਸ਼ਨ ।

(ਜਿਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਲਈ) ਸਿਧ ਲੋਕ ਸਮਾਧੀ ਦੀ ਸਾਧਨਾ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਥੱਕ ਗਏ ਹਨ, (ਪਰ) ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੀ ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਪਾਯਾ ਹੈ ॥੧॥

To attain a glimpse of Him (Almighty), the Siddhas (who posses numerous miraculous powers) were exhausted after striving through adverse meditations and even then they failed to attain His glimpse.

Guru Gobind Singh Ji says that Almighty is not limited to the form nor capability of a human therefore exemplifying His power through human capability is not appropriate. One can never comprehend Him, Guru Ji depicts the most difficult effort of a Sidha who abandons the entire possessions of the worlds and isolates himself from the world and its comfort to sit in a meditation to attain the glimpse of Almighty, even then he fails as Almighty is no different than us. One entity sees another but how can one entity see oneself therefore one has to be Him.

ਨਾਰਦ ਬਿਆਸ ਪਰਾਸਰ ਧ੍ਰੁ ਸੇ ; ਧਿਆਵਤ ਧਿਆਨ ਲਗਾਏ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਨਾਰਦ-ਬ੍ਰਹਮਾ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ, Narad⁵ । ਬਿਆਸ-ਇਕ ਰਿਸ਼ੀ, Vyasa Rishi⁶ । ਪਰਾਸਰ - Prasar⁷ । ਧ੍ਰੁ - ਧਰੁ ਭਗਤ, Dhru⁸ । ਧਿਆਵਤ- ਧਿਉਣਾ, to focus । ਧਿਆਨ-concentration ।

ਨਾਰਦ, ਬਿਆਸ, ਪਰਾਸਰ ਤੇ ਧਰੁਹ ਵਰਗੇ (ਭਗਤ) ਧਿਆਨ ਲਾਕੇ (ਜਿਸਦਾ) ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

Narad, Vyasa, Prasar and Dhruv focused their concentration in remembrance of Almighty.

⁵ Narad - Narada (Sanskrit: नारद, nārada means Naara = Narayan (Wisdom) + Da = Giver , so Nārada means one who gives / spreads the name of The God Narayana) is a Vedic sage who plays a prominent role in a number of Hindu texts, notably the Ramayana and the Bhagavata Purana. Narada is arguably ancient India's most travelled sage with the ability to visit distant worlds and realms (Sanskrit lokas).

⁶ Vyasa Rishi - Vyasa, literally "Compiler" is a central and revered figure in most Hindu traditions. He is also called Vedh Vyāsa in Bhai Gurdaas Ji's Varaan as he has compiled the Vedas and is the author of Mahabharat, the greatest epic ever. He was the son of Prasar and grandson of Sakti, great-grandson of Vasist who was the son of Brahma.

⁷ Prasar - Prasar was a maharishi and the author of many ancient Indian texts. He is accredited as the author of the first Purana, the Vishnu Purana, before his son Vyasa wrote it in its present form

⁸ Dhru - was a Bhagat from Satyug who is mentioned throughout the Sikh text. He was the son of a King but was not given the privilege. Upon advice from his mother he goes to the forest to meditate. As a result, he was bestowed with both the worldly kingdom and was also liberated. Bhai Gurdaas Ji narrated Bhagat Ji's life in Vaar 10 Pauri 1.

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਹਾਰ ਹਠ ਛਾਡਿਓ ; ਤਦਪਿ ਧਿਆਨ ਨ ਆਏ ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਬੇਦ = Vedas (Rig, Sham, Yujar & Atharban)। ਪੁਰਾਨ - 18 Purans।
ਹਾਰ - fail (also means defeated)। ਹਠ - persistence, insistence, determination
(stubbornness)। ਛਾਡਿਓ - abandon। ਤਦਪਿ- even then।

ਵੇਦਾਂ ਤੇ ਪੁਰਾਨਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹਠ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਹੈ, (ਪਰ) ਫੇਰ ਭੀ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਧਿਆਨ ਵਿਚ
ਨਹੀ ਆਯਾ ਹੈ ॥੧॥

Vedas and Purans failed and abandoned their stubbornness, even then He
could not be visualised in their mind.

ਸਿਰੀਰਾਗੁ , ਮਹਲਾ ੫ ॥

Sri Raag, Fifth Guru:

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੇ ਮਿਲੈ ; ਪਾਈਐ ਸਬਦੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥

*If we meet the Perfect True Guru, we obtain the Treasure of the True Guru's
Hymns (Gurbani).*

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਆਪਣੀ ; ਜਪੀਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ॥

*Please grant Your Grace, Almighty, that we may meditate on Your
Ambrosial Naam.*

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਕਾਟੀਐ ; ਲਾਗੈ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ ॥੧॥

(46-11, ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਮਃ 5)

*The pains of birth and death are taken away; we are naturally centered on
His Meditation. ||1||*

A similar Shabad is found in Sri Guru Granth Sahib which further
strengthens that no knowledge has been able to conceptualize Almighty in
their writings nor has been seen;

ਬੇਦ ਕਤੇਬੀ ; ਭੇਦੁ ਨ ਜਾਤਾ ॥

*The Vedas and the Semitic scriptures (Quran, Bible, etc.) do not know the
mystery of Almighty.*

ਨਾ ਤਿਸੁ ਮਾਤ ; ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਭ੍ਰਾਤਾ ॥

He has no mother, father, child or brother.

ਸਗਲੇ ਸੈਲ ਉਪਾਇ ਸਮਾਏ ; ਅਲਖੁ ਨ ਲਖਣਾ ਜਾਈ ਹੇ ॥੬॥

(1021-17, ਮਾਰੂ, ਮਃ 1)

He created all the mountains, and levels them again; the Unseen Master cannot be seen. ||6||

ਦਾਨਵ ਦੇਵ ਪਿਸਾਚ ਪ੍ਰੇਤ ਤੇ ; ਨੇਤਹ ਨੇਤ ਕਹਾਏ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਦਾਨਵ – Demon। ਦੇਵ – Deity। ਪਿਸਾਚ – Pisaach- As sect of dieties lower caste than Yakas⁹ . This is also referred to those who consume meat. the blood । ਪ੍ਰੇਤ – A sect of Pisaach who are known to have a frightening appearance. Pret is also referred to an illusionary body which a human embraces after death which continues to exist till the doom. । ਨੇਤਹ – ਬਾਅਤ ਹੀ ਬੇਅੰਤ, fathomless। ਨੇਤ – ਬਾਅਤ, endless। ਕਹਾਏ – ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ – said to be।

ਦਾਨਵ, ਦੈਤ ਤੇ ਪ੍ਰੇਤ ਭੀ ਉਸਨੂੰ ਬੇਅੰਤ ਹੀ ਬੇਅੰਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ॥

He has been described fathomless and endless by the demons, the Deities, the fiends and the goblins. Guru Nanak Says in Jap Ji;

ਕੇਤੇ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਮੁਨਿ ਕੇਤੇ ; ਕੇਤੇ ਰਤਨ ਸਮੁੰਦ ॥

There are many deity, demons, silent saints (Muni), diamonds and oceans.

ਕੇਤੀਆ ਖਾਣੀ , ਕੇਤੀਆ ਬਾਣੀ ; ਕੇਤੇ ਪਾਤ ਨਰਿੰਦ ॥

There are many creation categories (Andrej, Jeraj, Setaj & Utbhuj), speeches (Bhekhri, Madma, Pesanti & P'ra), kings and land Almighty's.

ਕੇਤੀਆ ਸੁਰਤੀ , ਸੇਵਕ ਕੇਤੇ ; ਨਾਨਕ , ਅੰਤੁ ਨ , ਅੰਤੁ ॥੩੫॥

(7-18, ਜਪੁ, ਮਃ 1)

There many Seruti's (the words) in the Vedas as well as their readers, Gururji says that there is no end to Almighty's creation.

⁹ Yakas - a sect of deities whose master is Kuber (the Almighty of riches and treasures). In accordance to Vishnu Puran their origins are believed to be from Brahma's hunger thoughts.

ਸੂਫਮ ਤੇ ਸੂਫਮ ਕਰ ਚੀਨੇ ; ਬ੍ਰਿਧਨ ਬ੍ਰਿਧ ਬਤਾਏ ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸੂਫਮ = ਬਹੁਤ ਹੀ ਬ੍ਰੀਕ (subtle), ਪ੍ਰਮਾਣੂ (atom) ਸਮਾਨ, ਵਾਲ ਦੀ ਨੋਕ ਦੇ ਸੌਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਤੁਲ, equivalent to 100th part of a hair strand । ਬ੍ਰਿਧਨ = ਵਡਿਆਂ ਤੋਂ, greater (larger) than । ਬ੍ਰਿਧ = ਵੱਡਾ, greatest (largest) ।

ਬ੍ਰੀਕ ਤੋਂ ਬ੍ਰੀਕ ਕਰਕੇ (ਓਹੀ) ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ (ਭੀ ਓਹੀ) ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥੨॥

He can be envisaged as the subtiest of the subtle and is described as the largest of the large.

Guru Gobind Singh Ji's composition describes Almighty's strength, recognition, acknowledgement and form to enlighten His existence within the entire creation. Guru ji broadens the human horizon by opening a new dimension of existence of deities, demons, fiends and goblins who did challenge the sole existence of Almighty but later acknowledged the Almighty's extend and strength beyond their physical and mental boundaries. The visible existence of Almighty is from the subtiest to the greatest, as all form reflects His sole existence.

By giving examples, Bhai Gurdas Ji tries to explain how an enlightened person sees the presence of Almighty in the nature and in which detail;

ਦਰਪਣਿ ਵਾਂਗਿ ਧਿਆਨੁ ਧਰਿ ; ਆਪੁ ਆਪ ਨਿਹਾਲੈ॥

ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ; ਚੰਦੁ ਜਲ ਵਿਚਿ ਭਾਲੈ॥

Just like one looks into a mirror and finds a reflection of himself, similarly one should reflect upon his real-self. Almighty is all-pervasive and complete just like reflection of moon is seen in many reflective surfaces.

ਗੋਰਸੁ ਗਾਈ ਵੇਖਦਾ ; ਘਿਉ ਦੁਧ ਵਿਚਾਲੈ॥

ਫੁਲਾਂ ਅੰਦਰਿ ਵਾਸੁ ਲੈ ; ਫਲੁ ਸਾਉ ਸਮੁਲੈ॥

Just like an enlightened being sees milk and within milk sees ghee (clarified butter) though the colour of cows may differ. Furthermore, He smells the fragrance in a flower without considering its physical covering similarly he taste the fruit without considering its shape, size and colour.

ਕਾਸਟਿ ਅਗਨਿ ਚਲਿਤੁ ਵੇਖਿ ; ਜਲ ਧਰਤਿ ਹਿਆਲੈ॥

ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਨੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਹੈ ; ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਖਾਲੈ॥੬॥

He sees the presence of fire within a wood and water beneath earth although it is not visible to the naked eye. Similarly, Almighty is present in all of His creations but only an enlightened being is able to see it. Guru Gobind Singh Ji says that Almighty is present in every minute and meek of His creation.

(Bhai Gurdas Vaar 9 Pauri 6)

ਭੂਮ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲ ਸਭੈ ਸਜਿ ; ਏਕ ਅਨੇਕ ਸਦਾਏ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਭੂਮ- ਧਰਤੀ, earth। ਅਕਾਸ- sky। ਪਤਾਲ- nether region। ਸਭੈ- all। ਸਜਿ-ਬਣਾਏ, create। ਏਕ- one। ਅਨੇਕ- many। ਸਦਾਏ = ਕਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, called। ਧਰਤੀ ਅਕਾਸ ਤੇ ਪਤਾਲ (ਆਦਿਕ) ਸਭ ਕੁਝ (ਜਿਸਨੇ) ਬਨਾਯਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਕ ਤੋਂ ਅਨੇਕਾਂ (ਰੂਪ) ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ॥

Creating the earth, the sky and the nether regions, the One (Almighty) is called (known) in many forms.

Sri Guru Amar Das Ji further reinforces by saying;

ਪਉੜੀ ॥ ਸਚੈ ਤਖਤੁ ਰਚਾਇਆ ; ਬੈਸਣ ਕਉ ਜਾਂਦੀ ॥

Pauree: The True Master created the entire universe as His throne, upon which He sits.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਹੈ ; ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੁਣਾਈ ॥

He Himself is everything; this is what the Guru's Shabad (Gurbani) says.

ਆਪੇ ਕੁਦਰਤਿ ਸਾਜੀਅਨੁ ; ਕਰਿ ਮਹਲ ਸਰਾਈ ॥

Through His creative power, He created and fashioned the mansions and hotels.

ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦੁਇ ਚਾਨਣੇ ; ਪੂਰੀ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥

He made the two lamps, the sun and the moon; He formed the perfect form.

ਆਪੇ ਵੇਖੈ , ਸੁਣੇ ਆਪਿ ; ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਧਿਆਈ ॥੧॥

(947-12, ਰਾਮਕਲੀ, ਮਃ 3)

He Himself sees, and He Himself hears; meditate on the Guru's Shabad (Gurbani). ||1||

ਸੋ ਨਰ ਕਾਲ ਫਾਸ ਤੇ ਬਾਚੇ ; ਜੋ ਹਰਿ ਸਰਣ ਸਿਧਾਏ ॥੩॥੧॥੮॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸੋ-the। ਨਰ-human (person)। ਕਾਲ-death। ਫਾਸ-noose। ਤੋ-from।
ਬਾਚੇ-saved। ਜੋ-who। ਸਰਣ-sanctuary। ਸਿਧਾਏ - ਗਏ ਹਨ, went (means
embraced) ।

ਉਹੀ ਪੁਰਸ਼ ਕਾਲ ਦੀ ਫਾਹੀ ਤੋਂ ਬਚੇ ਹਨ, ਜੋ (ਪੁਰਸ਼ ਉਸ) ਹਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਵਿਚ ਗਏ ਹਨ
॥੩॥੧॥੮॥

The person who seeks the refuge of Almighty, only he can escapes the noose
of death. Guru Arjan Ji says;

ਜਿਨਿ ਜਿਨਿ ਕੀਨੀ ; ਮੇਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਆਸਾ ॥

Whoever places his hopes in my Guru,

ਤਿਸ ਕੀ ਕਟੀਐ ; ਜਮ ਕੀ ਫਾਸਾ ॥੨॥

(239-14, ਗਉੜੀ, ਮਃ 5)

has the noose of death cut away. ||7||

Guru Gobind Singh Ji draws our attention to ponder on the magnificent creation which does not limit to the space and form that we live but takes us beyond the comprehension of a human mind and intellect. Guru Ji expects us to realise that the one formless Almighty has manifested Himself in all the forms in past, now in present and He will continue with new forms in future. It is always a time frame in which a creation exists and another to replace but the most astonishing fact is that all the forms are of One Almighty Himself as He is timeless as well as formless. The human journey completes upon the realisation of the formless.

Guru Nanak Dev Ji rightfully mentions;

ਕਿਆ ਸਾਲਾਹੀ ; ਅਗਮ ਅਪਾਰੈ ॥

*How can I praise the inaccessible (beyond the grasp of the mind), infinite
Master?*

ਸਾਚੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ; ਮੁਰਾਰੈ ॥

The True Creator Master is the Enemy of ego.

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ , ਤਿਸੁ ਮੇਲੇ ; ਮੇਲਿ ਮਿਲੈ ਮੇਲਾਈ ਹੇ ॥੧੩॥

(1022-6, ਮਾਰੂ, ਮਃ 1)

*He unites those whom He blesses with His Grace; uniting them in His
Union, they are united. ||13||*

ਰਾਗ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ ॥

Rag Devgandhari by the Tenth Guru (To be Sung 4 hours after Sunrise)

Rag Devgandhari is one of the oldest raga of the Indian School of Music. According to one belief it is made up of ragas Asawari, Bhairo and Devgiri. In the Ragamala listed at the end of Guru Granth Sahib it is classified as a consort of Rag Malkausak. In the Kali Nath School of music it is listed as a consort of Sri raga, whereas in the Nad Binod's school it is titled as 'Dev Ghandar' and is classified as a son of raga Bhairo. According to Bhai Kahn Singh it is a consort of raga Bilawal.

This raga is sung at the first part of the day i.e., from 6 a.m to 9 a.m. The season of its recitation is winter (shisher) i.e., during December and January.

ਗੋਡਕਰੀ ਅਰੁ ; ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥

(1430-4, ਰਾਗਮਾਲਾ)

Those people who deliberate on the Lord become an illuminated form from within thus becoming one with God. By meditating on God one also gains this sweet fragrance which comes from within the body. The five organs of action are the hands, feet, mouth, anus and male genital organ.

ਏਕ ਬਿਨ ; ਦੂਸਰ ਸੋ ਨ ਚਿਨਾਰੇ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਏਕ-one | ਬਿਨ-without | ਦੂਸਰ-other, second | ਚਿਨਾਰ = ਪਛਾਣਿਆ, recognise |

ਉਸ ਇਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ (ਹੋਰ ਕਿਸੇ) ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ ॥

Recognise only Almighty as the sole supreme entity as there is no other;

ਬਾਜੀਗਰਿ ; ਜੈਸੇ ਬਾਜੀ ਪਾਈ ॥

The actor stages the play,

ਨਾਨਾ ਰੂਪ ; ਭੇਖ ਦਿਖਲਾਈ ॥

playing the many characters in different costumes;

ਸਾਂਗੁ ਉਤਾਰਿ ; ਥੀਮ੍ਹਿਓ ਪਾਸਾਰਾ ॥

but when the play ends, he takes off the costumes,

ਤਬ ; ਏਕੋ ਏਕੰਕਾਰਾ ॥੧॥

(736-11, ਸੂਹੀ, ਮਃ 5)

and then he is one, and only one. ||1||

ਭੰਜਨ ਗੜਨ ਸਮਰਥ ਸਦਾ ; ਪ੍ਰਭ ਜਾਨਤ ਹੈ ਕਰਤਾਰ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਬਿਨ-without। ਚਿਨਾਰ = ਪਛਾਣਿਆ, recognise।

(ਜੋ) ਪ੍ਰਭੂ ਸਦਾ ਹੀ ਬਨਾਉਨ ਤੇ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਾਲਾ ਹੈ, (ਉਹ) ਕਰਤਾਰ (ਸਭ ਕੁਝ) ਜਾਣਦਾ ਹੈ ॥

The capability (power) to destroy and create is under the sole discreet of Almighty and He as the creator knows everything. Pause.

In this Shabad, Guru Gobind Singh Ji begins with the Oneness, Omnipotent and All-knowing attributes of Almighty. Guru Ji explained that Almighty is the only One as the life form for the entire creation moreover He Himself is the physical form as well. Guru Ji further explained that Almighty lives through all times during the tenure of His creation as He lives the life of all. Therefore, He creates and vanishes as it pleases Him. We, human may think that the physical form and life as part of our possession but fail to realise that it all exist in a physical form within a pre-determined time frame and vanishes away. The sense of owning remains thereafter along with our thoughts and desires which then creates the need for another form.

ਤੁਧੁ ਆਪੇ , ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਉਪਾਈ ਜੀ ; ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਸਿਰਜਿ ਸਭ ਗੋਈ ॥

Almighty you create the entire universe; then you sustain and merge the entire universe into your form.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ , ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਕਰਤੇ ਕੇ ਜੀ ; ਜੋ ਸਭਸੈ ਕਾ ਜਾਣੋਈ ॥੫॥੧॥

(11-13, ਆਸਾ, ਮਃ 4)

Gurugi says that I sing the praises of Almighty's virtues as a servant; Almighty is the knower of all. ||5||1||

ਕਹਾ ਭਇਓ , ਜੋ ਅਤਿ ਹਿਤ ਚਿਤ ਕਰ ; ਬਹੁ ਬਿਧ ਸਿਲਾ ਪੁਜਾਈ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਕਹਾ- what। ਭਇਓ- happen (means attain)। ਹਿਤ = ਪ੍ਰੇਮ, love। ਬਹੁ- many, various। ਬਿਧ-methods, ways। ਸਿਲਾ = ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਜਾਂ ਠਾਕੁਰ ਆਦਿਕ ਪੱਥਰ, stone (idols)। ਪੁਜਾਈ-to worship।

ਜੋ ਚਿਤ ਦੇ ਵਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ? ॥

What have one attained by worshipping a stone in various methods (ways) with great love and devotion?

ਆਗੈ ਰਾਖਿਓ ; ਸਾਲਗਿਰਾਮੁ ॥

You place the Salgram (a piece of stone believed to be sacred) before yourself,

ਮਨੁ ਕੀਨੋ ; ਦਹ ਦਿਸ ਬਿਸ੍ਵਾਮੁ ॥

but your mind wanders in the ten directions.

ਤਿਲਕੁ ਚਰਾਵੈ ; ਪਾਈ ਪਾਇ ॥

You apply a ceremonial tilak mark to its forehead, and fall at its feet.

ਲੋਕ ਪਚਾਰਾ ; ਅੰਧੁ ਕਮਾਇ ॥੨॥

(888-1, ਰਾਮਕਲੀ, ਮਃ 5)

You try to appease the people, and act blindly. ||2||

ਪ੍ਰਾਨ ਥਕਿਓ ਪਾਹਿਨ ਕਹ ਪਰਸਤ ; ਕਛ ਕਰ ਸਿੱਧ ਨ ਆਈ ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਪ੍ਰਾਨ ਥਕਿਓ = ਪ੍ਰਾਣ ਥੱਕ ਗਏ soul grew weary , ਭਾਵ ਮਰਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ । ਪਾਹਿਨ ਕਹ = ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ । ਪਰਸਤ = ਪੂਜਾ ਕਰਦਿਆਂ ।

ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜਦਿਆਂ ਪੂਜਦਿਆਂ ਪ੍ਰਾਣ ਰਹਿ ਚੁਕੇ ਹਨ, (ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ) ਕੁਝ ਭੀ ਸਿੱਧੀ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ ॥੧॥

While worshipping stones, the entire life passed through till the death came near yet the devotee did not gained any spiritual power.

Guru Gobind Singh Ji enlightens that if a devotee worships stones as a routine, source of income or to please others with great show of love and devotion then nothing can be attained. Although one may obtain wealth by means of demonstrating passionate devotion but without faith and self-sacrifice one can never attain enlightenment. Whereas if one have the faith in Almighty's existence without an iota of doubt then everything can be attained as Bhagat Dhana Ji.

Sri Guru Nanak Dev Ji also says that worshipping stone as it is without relating it to the impeccable, formless Almighty is futile as mentioned below;

ਪਾਥਰੁ ਲੇ ਪੂਜਹਿ ; ਮੁਗਧ ਗਵਾਰ ॥

The ignorant fools pick up stones and worship them.

ਓਹਿ ਜਾ ਆਪਿ ਡੁਬੇ ; ਤੁਮ ਕਹਾ ਤਰਣਹਾਰੁ ॥੨॥

(556-10, ਬਿਹਾਗੜਾ, ਮਃ 1)

But when those stones themselves sink, who will carry you across? ||2||

ਅੱਛਤ ਧੂਪ ਦੀਪ ਅਰਪਤ ਹੈ ; ਪਾਹਨ ਕਛੂ ਨ ਖੈਰੈ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਅੱਛਤ-ਚਾਵਲ, rice। ਧੂਪ-incence। ਦੀਪ-lamp। ਧੂਪ ਦੀਪ = ਆਰਤੀ।
ਅਰਪਤ-offering। ਪਾਹਨ-stone। ਕਛੂ ਨ-nothing। ਖੈਰੈ-to consume।
ਚਾਵਲ, ਧੂਪ ਤੇ ਦੀਵੇ (ਆਦਿਕ ਅਨੇਕਾਂ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ) ਅਰਪਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, (ਪਰ) ਪੱਥਰ
ਕੁਝ ਭੀ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ॥

Despite offering whole rice, incence and burning lamps etc., the stone eats nothing.

ਤਾ ਮੈ ਕਹਾਂ ਸਿਧ ਹੈ ਰੇ ਜੜ ; ਤੋਹਿ ਕਛੂ ਬਰ ਦੇਹੈ ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸਿਧ-ਵਸਤੂ, ਜਿੰਦ, materials, life। ਤੋਹਿ-you। ਬਰ-boon। ਜੜ-lifeless।
ਹੇ ਮੂਰਖ! ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਹੜੀ ਜਿੰਦ ਹੈ, (ਜੋ) ਤੈਨੂੰ ਕੁਝ 'ਵਰ' ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ ॥੨॥
O ignorant one! what spiritual power is in it (the stone) which can bless you with a boon.
Similarly, Bhagat Naam Dev Ji says if worshipping stone as a ritual leads to doubts just like below;

ਏਕੈ ਪਾਥਰ ; ਕੀਜੈ ਭਾਉ ॥

One stone is lovingly decorated,

ਦੂਜੈ ਪਾਥਰ ; ਧਰੀਐ ਪਾਉ ॥

while another stone is walked upon.

ਜੇ ਓਹੁ ਦੇਉ ; ਤ ਓਹੁ ਭੀ ਦੇਵਾ ॥

If one is a god, then the other must also be a god.

ਕਹਿ ਨਾਮਦੇਉ ; ਹਮ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥੪॥੧॥

(525-5, ਗੁਜਰੀ, ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ)

Bhagat Naam Dev Ji says, I serve Almighty. ||4||1||

ਜੋ ਜਿਯ ਹੋਤ , ਤੋਂ ਦੇਤ ਕਛੂ ਤੁਹਿ ; ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਬਿਚਾਰ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਜੋ=if। ਜਿਯ=alive। ਹੋਤ=were, be। ਤੋਂ=then। ਦੇਤ=give। ਮਨ=mind, thought। ਬਚ = ਬਾਣੀ, speech or word। ਕਰਮ = ਕ੍ਰਮ (deed), ਸਰੀਰ।

ਜੇ (ਪੱਥਰ) ਜੀਉਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕੁਝ (ਜ਼ਰੂਰ) ਦੇਵੇ, (ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ) ਮਨ, ਬਾਣੀ ਤੇ ਸਰੀਰ (ਕਰਕੇ) ਵੀਚਾਰ ਲੈ ॥

If it were alive, then it would be able to give you something, deliberate this fact by means of your thought, word and deed.

Bhat Kabir Ji further emphasizes the above;

ਕਬੀਰ , ਕਾਗਦ ਕੀ ਓਬਰੀ ; ਮਸੂ ਕੇ ਕਰਮ ਕਪਾਟ ॥

Bhagat Kabir Ji says, the religious books are like bungalows and the ink by which all the description of rituals is written forms its windows.

ਪਾਹਨ , ਬੋਰੀ ਪਿਰਥਮੀ ; ਪੰਡਿਤ ਪਾੜੀ ਬਾਟ ॥੧੩੭॥

(1371-16, ਸਲੋਕ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ)

The pandits have drowned and plundered the world by preaching and performing devotion of the stone as the Almighty; i.e Pandits have diverted the world from meditation and encouraged the intention deeds (sekam karam) therefore the divine knowledge written-in the Shastras was not revealed at all neither adopted by anyone.

ਕੇਵਲ ਏਕ ਸਰਣ ਸੁਆਮੀ ਬਿਨ ; ਯੋ ਨਹਿ ਕਤਹਿ ਉਧਾਰ ॥੩॥੧॥੯॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਕੇਵਲ = ਨਿਰੋਲ (distinctive), ਸੁਧ (pure)। ਸਰਣ=sanctuary। ਸੁਆਮੀ=master। ਬਿਨ=without। ਉਧਾਰ=ferried across means salvation।

(ਕਿ) ਇਕੋ ਇੱਕ ਸੁਆਮੀ ਦੀ ਸਰਣੀ (ਪਏ ਤੋਂ) ਬਿਨਾਂ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਭੀ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ॥੩॥੧॥੯॥

Without embracing the sanctuary of One sole Master (Almighty), you shall never be ferried across this materialistic worldly ocean.

Guru Gobind Singh Ji, concludes that only Almighty has the capability to fulfill all desires as well as to bless a boon as one may want to accomplish. At the same time Guru Ji declares the greatest achievement that one can have in this lifetime is salvation, which would unite being (jeev) into its real form (Almighty). This is the aim of life and the sole purpose of this human birth.

ਸਬਦ ਹਜ਼ਾਰੇ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦

Guru Arjan Dev Ji says;

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ; ਬਿਨਉ ਮੋਹਿ ਸਾਰਿਆ ॥

I do not have any other support without you (Almighty), therefore I have this prayer in utmost humbleness for you to listen.

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਦਇਆਲ ; ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰਿਆ ॥੧੬॥

(709-14, ਜੈਤਸਰੀ, ਮਃ 5)

Dear Merciful, please hold my hand as I am drowning in this materialistic worldly ocean i.e please protect me. ||16||

ਰਾਗ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦ ॥

Raag Devgandhari, The tenth king (Guru Gobind Singh Ji)

ਬਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮ ; ਨ ਬਾਚਨ ਪੈ ਹੈ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਬਿਨ-without | ਬਾਚਨ - save |

ਹਰਿ ਨਾਮ (ਜਾਪ ਤੋਂ) ਹੀਣਾ (ਕੋਈ ਭੀ ਮੌਤ ਤੋਂ) ਬਚਨਾਂ ਨਹੀਂ ਪਾਏਗਾ ॥

Without Almighty's Name, no one is saved from death;

ਚੌਦਹ ਲੋਕ ਜਾਹਿ ਬਸਿ ਕੀਨੇ ; ਤਾ ਤੇ ਕਹਾਂ ਪਲੈ ਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਚੌਦਹ ਲੋਕ- 14 worlds (sub-sections) in a universe | ਬਸਿ-in control |

ਪਲੈ ਹੈ - ਭੱਜਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?, run from it

ਜਦ (ਕਾਲ) ਨੇ ਚੌਦਾਂ ਲੋਕ ਵੱਸ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਥੇ ਭੱਜ ਜਾਏਗਾ? ॥੧॥

Death has dominion over the fourteen worlds¹⁰, where are you going to run from it?

Guru Gobind Singh Ji emphasizes the supremacy of Almighty's Name in the entire universe and furthermore, declares the greatness by concluding that

¹⁰ 14 worlds (7 above and 7 below) are as follows in terms of descent, Satyalok, Tapolok, Janlok, Maharlok, Swarglok (heaven), Bhurvlok, Bhulok (Earth and situated in the middle), Atal, Vital, Satal, Rasatal, Talatal, Mahatal, Patal. The worlds above earth are known as 'Lok' whereas the ones below are known as 'Tal'.

one can even be spared from the unavoidable death. Death has also been perceived as the end of all that one owned in this life but in reality the physical form decays through time as it is merely part of the creation of Maya. The physical form ages and is subjected to the predetermined purpose based on the Pralbad (apportionment of previous deeds for the present life) therefore the purpose of life is beyond the karmic cycle as physical form is attained through karam but liberation is through Guru's blessings.

ਕਰਮੀ ਆਵੈ ਕਪੜਾ ; ਨਦਰੀ ਮੋਖੁ ਦੁਆਰੁ ॥ (2-5, ਜਪੁ, ਮਃ 1)

The physical body is obtained through deeds (karma) but salvation is attained with Almighty's grace.

A hymn (Shabad) by Bhagat Kabir Ji gives a similar message;

ਮਨ ਰੇ ; ਸੰਸਾਰੁ ਅੰਧ ਗਹੇਰਾ ॥

O mind, the world is a deep, dark pit.

ਚਹੁ ਦਿਸ ਪਸਰਿਓ ਹੈ ; ਜਮ ਜੇਵਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (654-6, ਸੋਰਠਿ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ)

On all four sides, Death has spread his net. ||1||Pause||

ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਉਬਾਰ ਨ ਸਕ ਹੈ ; ਜਾਕਰ ਨਾਮ ਰਟੈ ਹੈ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਰਾਮ-Kings (fair King like Ram Chander Ji) | ਰਹੀਮ-the donor of sustenance | ਉਬਾਰ- ferry across (an act to liberate) | ਨ-not | ਸਕ-able |

ਜਾਕਰ-whose | ਨਾਮ-name | ਰਟੈ ਹੈ -utter in repeated manner |

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਰਾਮ ਤੇ ਰਹੀਮ (ਤੂੰ) ਜਪਦਾ ਹੈਂ, ਉਹ ਜਨਮ ਅਤੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਛੁਡਾ ਸਕਦੇ॥

The names of the fair Kings and the donors of sustenance which you utter repeatedly will not be able to ferry you across (liberate).

Guru Gobind Singh Ji expresses the reality of the materialistic world as it has been an acceptable act to please the Kings (or their bosses) or the donors of food to maintain their lifetime needs. However, Guru Ji says that all these well recognised powers of the world will not be able to save you. The meaning of 'ਉਬਾਰ' means to ferry across the materialistic worldly ocean, which refers to an act to liberate being (jeev) from the cycle of reincarnation.

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਰੁਦ੍ਰ ਸੂਰਜ ਸਸਿ ; ਤੇ ਬਸਿ ਕਾਲ ਸਬੈ ਹੈ ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਬਿਸਨ-Vishnu। ਰੁਦ੍ਰ -ਸ਼ਿਵਜੀ, Shiva। ਸੂਰਜ- Sun। ਸਸਿ- moon।

ਬ੍ਰਹਮਾ, ਬਿਸਨੂੰ, ਸ਼ਿਵਜੀ, ਸੂਰਜ ਤੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ (ਇਤਾਦਿਕ) ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਾਲ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਹਨ
॥੧॥

Brahma, Vishnu, Shiva, sun and the moon are subjected to death.

Guru Gobind Singh Ji says that even the deities are subjected to death as they are also created to exist within a time frame.

A similar hymn is found in Sri Guru Granth Sahib Ji that depicts that everything is subjected to time and death especially the deities mentioned above;

ਪਉੜੀ ॥

Pauree:

ਤਟ ਤੀਰਥ ਦੇਵ ਦੇਵਾਲਿਆ ; ਕੇਦਾਰੁ ਮਥੁਰਾ ਕਾਸੀ ॥

*River-banks, sacred shrines, idols, temples, and places of pilgrimage like
Kedarnath, Mathura and Varanasi,*

ਕੋਟਿ ਤੇਤੀਸਾ ਦੇਵਤੇ ; ਸਣੁ ਇੰਦ੍ਰੈ ਜਾਸੀ ॥

*the three hundred thirty million deities, along with Indra, shall all pass
away.*

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਚਾਰਿ ; ਖਟੁ ਦਰਸ ਸਮਾਸੀ ॥

*The Simritees, Shaastras, the four Vedas and the six Shastras (school of
thought) shall vanish.*

ਪੋਥੀ ਪੰਡਿਤ ਗੀਤ ਕਵਿਤ ; ਕਵਤੇ ਭੀ ਜਾਸੀ ॥

*Prayer books, Pandits, religious scholars, songs, poems and poets shall also
depart.*

ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਨਿਆਸੀਆ ; ਸਭਿ ਕਾਲੈ ਵਾਸੀ ॥

*Those who are celibate, truthful and charitable, and the Saniyasi (hermits)
are all subject to death.*

ਮੁਨਿ ਜੋਗੀ ਦਿਗੰਬਰਾ ; ਜਮੈ ਸਣੁ , ਜਾਸੀ ॥

*The silent sages, the Yogis and the nudists, along with the Messengers of
Death, shall pass away.*

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਵਿਣਸਣਾ ; ਸਭ ਬਿਨਸਿ ਬਿਨਾਸੀ ॥

Whatever is seen shall perish; all will dissolve and disappear.

ਥਿਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੋ ; ਸੇਵਕੁ ਥਿਰੁ ਹੋਸੀ ॥੧੮॥

(1100-18, ਮਾਰੂ, ਮਃ 5)

Only the Supreme Almighty, the Transcendent Master, is permanent. His servant becomes permanent as well. ||18||

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਕੁਰਾਨ ਸਬੈ ਮਤ ; ਜਾਕਰ ਨੇਤ ਕਹੈ ਹੈ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਬੇਦ-Vedas। ਪੁਰਾਨ-18 Puranas। ਸਬੈ-all। ਨੇਤ-infinite। ਕਹੈ-calls।

ਬੇਦ, ਕੁਰਾਨ ਤੇ ਪੁਰਾਨ (ਆਦਿਕ ਪੁਸਤਕ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੱਤ ਜਿਸਨੂੰ ਬੇਅੰਤ ਬੇਅੰਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ॥

The Vedas, Semitic scriptures and all other scriptures from other faiths call (declare) Him infinite.

Guru Arjan Dev Ji similarly says;

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਸੰਸਾਰ ; ਹਭਾ ਹੂੰ ਬਾਹਰਾ ॥

He is beyond the entire universe and beyond the descriptions of all religious scripture.

ਨਾਨਕ ਕਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ; ਦਿਸੈ ਜਾਹਰਾ ॥੪॥੩॥੧੦੫॥

(397-7, ਆਸਾ, ਮਃ 5)

The Supreme King of Guru Nanak is immanent and manifest. ||4||3||105||

ਇੰਦ੍ਰ ਫਨਿੰਦ੍ਰ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਕਲਪ ਬਹੁ ; ਧਿਆਵਤ , ਧਿਆਨ ਨ ਐ ਹੈ ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਇੰਦ੍ਰ-King of Heaven। ਫਨਿੰਦ੍ਰ - ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ, Sheshnag¹¹। ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ-Sages। ਕਲਪ^{੧੨} - ਬ੍ਰਹਮਾ ਦਾ ਇਕ ਦਿਨ, ਜੋ ੪ ੩੨੦ ੦੦੦ ੦੦੦ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਚੌਦਾਂ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜ ਭੋਗ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਯਥਾ- ਚਉਦਹ ਇੰਦ੍ਰ ਵਿਣਾਸ ਕਾਲ ਬ੍ਰਹਮੇ ਦਾ ਇਕ ਦਿਵਸ ਬਿਤਾਵੈ ॥ (ਭ. ਗੁ. ੧)

ਇੰਦ੍ਰ, ਮਹਾ ਮੁਨੀ ਤੇ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ (ਆਦਿਕ) ਬਹੁਤੇ ਕਲਪਾਂ (ਤਕ ਜਿਸਨੂੰ) ਧਿਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, (ਪਰ ਉਹ ਫੇਰ ਭੀ) ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਯਾ ਹੈ ॥੨॥

Indra, great Sages and Sheshnag¹³ who have concentrated on Him for several Eon¹⁴ could not entrap Him in their concentration.

Guru Gobind Singh Ji says that even the deities are subjected to death as they are also created to exist within a time frame. All the scriptures have declared Almighty as infinite through their divine verses as He is the only one who is beyond death. Bhai Gurdas Ji in his 9th Vaar states;

ਵੇਦ ਨ ਜਾਣੈ ਭੇਦੁ ; ਕਿਹੁ ਸੇਸਨਾਗੁ ਨ ਪਾਏ॥

The Vedas also do not understand this mystery and even the Sheshnag cannot know its limit

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਾਲਾਹਣਾ ; ਗੁਰ ਸਬਦ ਅਲਾਏ॥੧੩॥

Waheguru is eulogised through recitation of Gurbani.

¹¹ A snake with a thousand heads who is believed to recite 2000 new names of Almighty daily and serves as the seat for Vishnu

¹² Kalap is a period of time equivalent to one (1) day of Brahma which is equivalent to 4,320,000,000 earth years. Within one (1) day of Brahma's life, fourteen (14) Inder (the King of Heaven) completes their tenure.

¹³ 'Shesha' in Sanskrit texts, especially those relating to mathematical calculation, implies the "remainder" and "Nag" means snake. The name comes about as it is believed in literature that Sheshnag remains even after the dooms day thus the meaning of remainder. It is believed that Sheshnag recite 1000 different names of Almighty everyday.

¹⁴ An Eon is made up of several Era. An Era: Several eras make up an eon. Period: Several periods make up an era. Epoch: Several epochs make up a period.

ਜਾਕਰ ਰੂਪ ਰੰਗ ਨਹਿ ਜਨਿਯਤ ; ਸੋ ਕਿਮ ਸਿਯਾਮ ਕਹੈ ਹੈ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਜਾਕਰ-whose | ਰੂਪ-form | ਰੰਗ-colour | ਜਨਿਯਤ-known | ਕਿਮ-how |
ਸਿਯਾਮ-violet |

ਜਿਸਦਾ (ਕੋਈ ਖਾਸ) ਰੂਪ ਤੇ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਸਨੂੰ (ਤੂੰ) ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਸਯਾਮ ਸੁੰਦਰ' (ਨਾਲ ਹੀ 'ਸੁੰਦਰ' ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ? ॥

He who have no designated form and colour, how can one call him Shyam Sundar (Beautiful violet- Krishna) .

Meaning, calling an omnipresent Almighty with a colour and designation is an understatement. Thus, Sri Guru Gobind Singh Ji mentions that how can one call him Shyam Sundar (handsome) keeping in mind its meaning. However, if one chants Shyam Sundar while regarding it as one omnipresent Almighty it is not wrong as it becomes a vehicle to reach the ultimate.

Sri Guru Arjan Dev Ji writes while keeping in mind that Almighty is beyond description;

ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ਸਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਕਉ ; ਅਕਥ ਕਥਾ ਜਾ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ॥੩॥

(827-4, ਬਿਲਾਵਲੁ, ਮਃ 5)

I am a sacrifice, a sacrifice to my beauteous Lord; I have heard his discourses which are beyond description. ||3||

At the same time Sri Guru Arjan Dev Ji says in Sukhmani Sahib;

ਸਲੋਕੁ ॥ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖੁ ਨ ਰੰਗੁ ਕਿਛੁ ; ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣ ਤੇ ਪ੍ਰਭ ਭਿੰਨੁ ॥

Salok: He has no form, no lines of fate, no color; Almighty is beyond the three qualities.

ਤਿਸਹਿ ਬੁਝਾਏ ਨਾਨਕਾ ; ਜਿਸੁ ਹੋਵੈ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨੁ ॥੧॥

(283-17, ਗਉੜੀ ਸੁਖਮਨੀ, ਮਃ 5)

Guru Nanak says that only those are made to know Himself upon whom He is pleased. ||1||

So, it is clear to say that Almighty does not have a designated name or description but for the understanding of the devotee different names have come about. To cage Almighty within one character is not appropriate. This is further emphasized in Jaap Sahib and Akaal Ustat.

ਛੁਟਹੋ ਕਾਲ ਜਾਲ ਤੇ ਤਬ ਹੀ ; ਤਾਹਿ ਚਰਨ ਲਪਟੈ ਹੈ ॥੩॥੨॥੧੦॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਛੁਟਹੋ-escape, saved। ਕਾਲ-death। ਜਾਲ-net। ਤੇ-from। ਤਬ-then।
ਹੀ-only। ਤਾਹਿ-His। ਚਰਨ-feet। ਲਪਟੈ-hold tight।

(ਹੇ ਬੰਦੇ! ਤੂੰ) ਕਾਲ ਦੇ ਜਾਲ ਤੋਂ ਤਦੋਂ ਹੀ ਛੁਟੇਂਗਾ, (ਜਦੋਂ ਤੂੰ) ਉਸ (ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੇ) ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਲਿਪਟ ਜਾਏਂਗੇ, (ਅਰਥਾਤ ਜਦੋਂ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜੱਫਾ ਮਾਰ ਲਏਂਗਾ, ਤਦੋਂ ਹੀ ਤੇਰੀ ਕਲਿਆਣ ਹੋਣੀ ਹੈ) ॥੩॥੨॥੧੦॥

Dear everyone, You will be saved from the net of death when you embrace the feet of Almighty. Meaning, when one leaves / shuns ego and Haumai (I-ness), only then one would be save from the cycle of reincarnation and thus attaining enlightenment. To hold one's feet signifies considering the person to be in-control and reflecting on self as nothing. This fact is further emphasised by Sri Guru Arjan Dev Ji;

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥

Devchandhari:

ਮਾਈ ; ਸੁਨਤ ਸੋਚ ਭੈ ਡਰਤ ॥

O mother, I hear of death, and think of it, and I am filled with fear.

ਮੇਰ ਤੇਰ ਤਜਉ ਅਭਿਮਾਨਾ ; ਸਰਨਿ ਸੁਆਮੀ ਕੀ ਪਰਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

(529-1, ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਃ 5)

Renouncing 'mine and yours' and egotism, I have sought the Sanctuary of Almighty and Master. ||I||Pause||

Meaning 2: One will be liberated from the entrapment of death when one comes to the refuge of Almighty.

This above Shabad stresses the might of Kal (Death) in which it affects everyone besides the One Almighty and the importance of merging in Him to escape Death that hovers above everyone. The following Shabad is of Guru Nanak Dev Ji which also gives a similar message;

ਸਿਰੀਰਾਗੁ , ਮਹਲਾ ੧ ॥

Sri Raag, First Guru:

ਮਛਲੀ ਜਾਲੁ ਨ ਜਾਣਿਆ ; ਸਰੁ ਖਾਰਾ ਅਸਗਾਰੁ ॥

The fish did not notice the net in the deep and salty sea.

ਅਤਿ ਸਿਆਣੀ ਸੋਹਣੀ ; ਕਿਉ ਕੀਤੋ ਵੇਸਾਹੁ ॥

It was so clever and beautiful, but why was it so confident?

ਕੀਤੇ ਕਾਰਣਿ ਪਾਕੜੀ ; ਕਾਲੁ ਨ ਟਲੈ ਸਿਰਾਹੁ ॥੧॥

By its actions it was caught, and now death cannot be turned away from its head. ||1||

ਭਾਈ ਰੇ ; ਇਉ ਸਿਰਿ ਜਾਣਹੁ ਕਾਲੁ ॥

O Siblings of Destiny, just like this, see death hovering over your own heads!

ਜਿਉ ਮਛੀ ਤਿਉ ਮਾਣਸਾ ; ਪਵੈ ਅਚਿੰਤਾ ਜਾਲੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

People are just like this fish; unaware, the noose of death descends upon them. ||1||Pause||

ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਾਧੋ ਕਾਲ ਕੋ ; ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕਾਲੁ ਅਫਾਰੁ ॥

The whole world is bound by death; without the Guru, death cannot be avoided.

ਸਚਿ ਰਤੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ; ਦੁਬਿਧਾ ਛੋਡਿ ਵਿਕਾਰ ॥

Those who are attuned to Truth are saved; they renounce duality and corruption.

ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ; ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰ ॥੨॥

I am a sacrifice to those who are found to be Truthful in the True Court. ||2||

ਸੀਚਾਨੇ , ਜਿਉ ਪੰਖੀਆ ; ਜਾਲੀ , ਬਧਿਕ ਹਾਥਿ ॥

Think of the hawk preying on the birds, and the net in the hands of the hunter.

ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ; ਹੋਰਿ ਫਾਥੇ ਚੋਗੈ ਸਾਥਿ ॥

Those who are protected by the Guru are saved; the others are caught by the bait.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਚੁਣਿ ਸੁਟੀਅਹਿ ; ਕੋਇ ਨ ਸੰਗੀ ਸਾਥਿ ॥੩॥

Without the Name, they are picked up and thrown away; they have no friends or companions. ||3||

ਸਚੋ ਸਚਾ ਆਖੀਐ ; ਸਚੇ ਸਚਾ ਥਾਨੁ ॥

Almighty is said to be the Truest of the True; His Place is the Truest of the True.

ਜਿਨੀ ਸਚਾ ਮੰਨਿਆ ; ਤਿਨ ਮਨਿ ਸਚੁ ਧਿਆਨੁ ॥

Those who obey the True One-their minds abide in true meditation.

ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਸੂਚੇ ਜਾਣੀਅਹਿ ; ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨਾ ਗਿਆਨੁ ॥੪॥

Those who become Gurmukh, and obtain spiritual wisdom-their minds and mouths are known to be pure. ||4||

ਸਤਿਗੁਰ ਅਗੈ ਅਰਦਾਸਿ ਕਰਿ ; ਸਾਜਨੁ ਦੇਇ ਮਿਲਾਇ ॥

Offer your most sincere prayers to the True Guru, so that He may unite you with your Best Friend.

ਸਾਜਨਿ ਮਿਲਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ; ਜਮਦੂਤ ਮੁਦੇ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥

Meeting your Best Friend, you shall find peace; the Messenger of Death shall take poison and die.

ਨਾਵੇ ਅੰਦਰਿ ਹਉ ਵਸਾਂ ; ਨਾਉ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੫॥

I dwell deep within the Name; the Name has come to dwell within my mind. ||5||

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਗੁਬਾਰੁ ਹੈ ; ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥

Without the Guru, there is only pitch darkness; without the True Guru's Sermons (Gurbani), understanding is not obtained.

ਗੁਰਮਤੀ ਪਰਗਾਸੁ ਹੋਇ ; ਸਚਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥

Through the Guru's Teachings, you shall be enlightened; remain absorbed in the Love of the True Almighty.

ਤਿਥੈ ਕਾਲੁ ਨ ਸੰਚਰੈ ; ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ ॥੬॥

Death does not go there; your light shall merge with the Light. ||6||

ਤੂੰਹੈ ਸਾਜਨੁ ਤੂੰ ਸੁਜਾਣੁ ; ਤੂੰ ਆਪੇ ਮੇਲਣਹਾਰੁ ॥

You are my Best Friend; You are All-knowing. You are the One who unites us with Yourself.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਾਲਾਹੀਐ ; ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥

Through the True Guru's Hymns (Gurbani), we praise You; You have no end or limitation.

ਤਿਥੈ ਕਾਲੁ ਨ ਅਪੜੈ ; ਜਿਥੈ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਅਪਾਰੁ ॥੭॥

*Death does not reach that place, where the Infinite Word of True Guru's
Hymns (Gurbani) resounds. ||7||*

ਹੁਕਮੀ , ਸਭੇ ਊਪਜਹਿ ; ਹੁਕਮੀ , ਕਾਰ ਕਮਾਹਿ ॥

*By the Hukam of His Command, all are created. By His Command, actions
are performed.*

ਹੁਕਮੀ , ਕਾਲੈ ਵਸਿ ਹੈ ; ਹੁਕਮੀ , ਸਾਚਿ ਸਮਾਹਿ ॥

*By His Command, all are subject to death; by His Command, they merge in
Truth.*

ਨਾਨਕ , ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ; ਇਨਾ ਜੰਤਾ ਵਸਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ॥੮॥੪॥ (55-18,

ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਮਃ 1)

*Guru Nanak says, whatever pleases His Will comes to pass. Nothing is in the
hands of these beings. ||8||4||*

~END~

Shabad Hazare is the collection of ten hymns uttered by the Tenth Master, Sri Guru Gobind Singh Ji in various Ragas. In this booklet, detailed Punjabi and English translations are done to facilitate the readers in understanding the in-depth meaning of this unique composition. The meanings are referenced from the Teeka of Sri Dasam Granth by Giani Narain Singh with additions given where ever appropriate. The primary text is supported by incorporating hymns from Sri Guru Granth Sahib Ji, Bhai Gurdas Varaan and Kabitt for ease of reference.

SRI GURU GRANTH SAHIB JI ACADEMY

2nd Floor Wisma Tatt Khalsa No 24 Jalan Raja Alang

50480 Kuala Lumpur Malaysia

+603-2602 0523

sggsacademy@hotmail.com

www.facebook.com/sggsacademy

www.sggsacademy.com